

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček za roditelji: Ljub-
ljana št. 11.842. Praga čisto
78.180 Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. telefon
3122, 3123, 3124 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo

JUTRO

TRAJNE OSNOVE ANGLEŠKE POLITIKE
Programatični govor predsednika angleške vlade — Istovetnost inte-
resov Anglije in Francije — Demokratični principi ne onemogočajo
sodelovanja z avtoritarnimi državami

LONDON, 14. dec. br. Sročil je dru-
štvo tujih novinarjev v Londonu prazno-
valo 50letnico svojega obstoja Za ta jubilej
so pripravili posebno svečanost z banke-
tom, ki je dobil spricho sodelovanja naj-
uglednejših angleških osebnosti in še
posebej zaradi govora ministrskega pred-
sednika Chamberlaina prav poseben pomen
Banketa se je udeležilo okrog 600 odlični-
kov. Častni gostje so bili ministrski pred-
sednik Neville Chamberlain, zunanji
minister lord Halifax in večina ostalih članov
vlade, člani diplomatskega zbora naj-
uglednejši zastopniki vseh političnih
strank in velikih organizacij ter korporacij.
Na banketu je imel Chamberlain go-
vor, za katerega je vladalo v javnosti ve-
liko zanimanje, ker so napovedovali sen-
zacionalne izjave.

Mednarodna politična
napetost

Glede na položaj, v katerem so se znašli
odnošaji med Anglijo na eni ter Nemčijo
in Italijo na drugi strani, sta bili za nas
podani dve možnosti, ali da se odločimo za
vojaško obrambo mirovnih načel in s silo
odpravimo vzroke vojne, ali pa da posku-
simo z osebnimi stiki in razgovori doseči
ta naš najvišji in poslednji smoter. V
prvem primeru smo morali ugotoviti, da
se je v zadnjih letih naša narodna obramba
zanemarila in da je treba napeti vse
sile, da se naše obrambne formacije dvig-
nejo spet na odgovarjajočo višino. So ju-
dije, ki so bili mnenja, da bi bilo treba
sprejeti prvo metodo. Mislim pa, da se ti
ljudje in Angliji v manjšini. Zame problema
ni bilo mogoče vobče načeti družace
kakor s sredstvi druge metode. Moderna
vojna se namreč bistveno razlikuje od vseh
prejšnjih.

Grozote moderne vojne

Vojna zahteva sedaj zmerom več žr-
tev. Prizadete ne bodo le vojaške sile,
nego tudi civilno prebivalstvo, delavci in
nameščenci, žene in stari, in kar je naj-
huje otroci. Takšna vojna ne more mimo
premaganca ne zmagovalca, ne da bi eden
kot drugi čutila v enakosti katastrofalnem
obsegu njene posledice. Izgub take vojne
ne bi mogli nadomestiti niti dve generaciji.
Na takšne posledice vojaške obrambe
svojih načel ne bi zlepa mogli pristati.
Prav za prav jih ne bi smeli nikoli spreje-
ti; čeprav bi si bili že na jasnem, da s sta-
lišča časti ni drugega izhoda. bi morali še
zmerom tvegati poslednje sile, da se do-
seže miren sporazum. Zato sem si zbral
drugo možnost. In ostal ji bom zvest. Mi-
slim pa, da ni važno le vera in mir, nego
da je nujno tudi vsestransko delo za obr-
niti miru. Nisem si utvarjal, da bom
svoje delo opravljal brez težav, da ne bom
naletel na reakcije. Toda to me ni moglo
oplašiti in me tudi sedaj ne odvrača od
mojih koncepcij.

Chamberlain je nato podrobno obrazlo-
žil svoje stališče o monakovskem spora-
zumu.

Monakovski sporazum

Dobro vem, da smatrajo neki krogi
ta sporazum za poraz demokracije in
njenih načel. Čudno je, da mislijo tako
ljudje ki so ponosni na svojo demokracijo.
Po mojem mnenju pa s takimi trditvam-
i le slabo služijo svoji demokraciji in
ne odpirajo poti mednarodnemu mirnemu
sožitju in sodelovanju. Nasprotno, takih
sestankov vobče ni mogoče obelodaniti
za zmago ali poraz. Njih namen in značaj
ostane izključno le ta, da si vsi odgovorni
možje z osebnimi stiki in premišljenimi
razgovori prizadevajo ohraniti človeštvu
mir. Poskus odločne oborožene obrambe
ne bi dovedel tako neposredno do enakih
rezultatov. Ko je bil sporazum objavljen,
so se ti zaključki izkazali za resnične.
Vsaj začasno si je svet oddahnil in se pomir-
lil. Teh ur navdušenja nad ohranjenim
mirom človeštvu zlepa ne bo pozabilo.

Anglija niti za fašizem
niti za nar. socializem

Chamberlain je nato omenil svoj bližnji
obisk v Rimu.

Prilodnji mesec nameravam z lordom
Halifaxom potovati v Rim, da bi z Ita-
lijanskimi ministrskimi predsednikom in
njegovimi ministri govoril o vprašanjih,
ki se tičejo naših dveh držav. Upam, da
bova naša atmosfera, v kateri bo mogoča
keristna izmenjava misli in v kateri se bo
ustvarilo predvsem dobrosamerno me-
dsebojno razumevanje. Vem, da presojajo
neki krogi moje delovanje v tem smislu.
kakor da gojim simpatije za fašizem,
odnosno za narodni socializem, ko se ved-
no znova sporazumavam z zastopniki teh
držav. Če naj se to razume tako, kakor da
hočem uvesti tak sistem v naši državi, po-
tem je resnica baš nasprotna. Zame in za
ogromno večino Angležev je popolna pod-
rečitve neodvisnega poedinca pod oblast
neke skupnosti, pa čeprav je država, a v
resnici obsega le one, ki trenutno državo
vodijo in upravljajo, v nasprotju z našimi
osnovnimi nazori o človeškem in družben-
nem redu. Priznavam, da teh naših nazo-
rov ni mogoče uveljaviti povsod na enak
način. Zato pa se tudi ne spuščam v kri-
tiko sistemov, ki so drugim prikladni, nam
pa ne. Zgodovina nas uči, da nobena obli-
ka vladavine ne traja večno.

Miroljubni, toda
pripravljeni

V zadnjem delu svojega govora je Cham-
berlain poudaril da je Anglija miroljubna
in da bo to tudi ostala. Svet mnogo
govori o prednostih totalitarne oblasti in
vedno znova opozarja na vedno večje obo-
roževanje.

Zaradi tega smo prisiljeni, da na
vse načine ukrenemo da bodo vse vrzeli
našega obrambnega sistema zadlane. To-
da vse svoje početje bomo tudi v bodoče
uravnali po diktatih razuma. Zavedati se
moramo, da imamo svoje obveznosti in
dolžnosti ne le do angleškega naroda, ne
le do britanskega imperija nego tudi do
svojih z enikov Zgodovina uči, da noben
poskus nadoblasti ni dolgo trajal in
da nadoblast še nobenemu narodu ni pri-
nesla sreče.

Izkustva dokazujejo, da je obnem

Nemška demonstracija

Chamberlainov govor na snočnjem ban-
ketu inozemskih novinarjev, na katerem
je zavračal napade nemškega tiska na
bivšega ministrskega predsednika Bal-
dwina, je izzval med nemškimi novinarji
veliko nerazpoloženje in se Nemci dejansko
niso udeležili večerje. Nemško vele-
poslanstvo v Londonu je objavilo o in-
cidentu naslednje uradne poročilo: Nemški
veleposlanik, član veleposlanstva in nemški
novinarji iskreno obžalujejo, da se ne
morejo udeležiti večerje inozemskih no-
vinarjev v Londonu in sicer zaradi nekaterih
delov govora predsednika vlade Chamberlaina.

Kakor poroča Reuter, je prišlo do in-
cidenta zaradi indiscretnosti. Chamberlainov
govor je bil namreč že v naprej do-
stavljen inozemskim korespondentom, ven-
dar pa pod pogojem, da ne sme nikdo
objaviti besedila, dokler ne bo izgovorjen.
Kljub temu je bil zaradi njega izvršen dip-
lomatski korak.

V italijanskem veleposlanstvu izjavlja-
jo, da so sicer vedeli za sklep Nemcev,
vendar pa niso v ničemer spremenili svo-
jega stališča glede udeležbe na banketu.
Odsoten je bil tudi ravnatelj tiskovnega
odseka v nemškem zunanjem ministrstvu
Aschmann, ki je prišel iz Berlina samo
zato, da bi se udeležil večerje in poslušal
Chamberlainov govor.

Postopanje Nemcev ob priliki večerj-
njega banketa v proslavo 50letnice dru-
štva inozemskih lovinarjev v Londonu je
izzvalo v Londonu splošno nezadovoljstvo
in politična javnost si je na jasnem, da
lahko nastanejo zaradi tega nove diplo-
matske komplikacije v odnosjih med An-
glijo in Nemčijo. Jasno je predvsem, da
je nemški poslanik Dirksen postopal po
navodilih iz Berlina. Zanimivo je pri vsem
tem, da je nemška vlada opozorila Cham-
berlaina na to, da bo lahko njegovo po-
tovanje v Rim ostalo brezuspšno, če bo
v resnici izgovoril vse ono, kar je bilo za-
beleženo v načrtu njegovega govora, ki je

Grof Csaky pojde v Berlin

Novi madžarski zunanji minister bo posetil Berlin še
pred Cianovim prihodom v Pešto

Berlin, 14. dec. o. Po zatrjevanju z Wil-
helmstrasse je sedaj že popolnoma gotovo,
da bo novi madžarski minister grof
Csaky prišel v Berlin še pred Cianovim
obiskom v Budimpešti. Jutri se bo Hitler
vmlil iz Berchtesgadena v Berlin in je ver-
jetno da bo Csaky že jutri zjutraj odpo-
toval v Nemčijo.

Kar se tiče nesporazumljenja, ki je na-
stalo, ker Nemčija ni hotela pristati na
priključitev Podkarpatske Rusije k Ma-
džarski, naglašajo, da spada ta stvar že
v preteklost in da o njej sploh ne bo več
govora. To je tem bolj nepotrebno, ker je
tudi italijanski tisk, ki je dalje časa za-
govarjal madžarsko stališče, sedaj definiti-
vno opustil tezo o skupni poljsko-ma-
džarski meji.

V ostalem bo Csakyjevo obisk, ki ga
uradno označujejo sicer kot uljudnostno
dejanje, velikega političnega pomena. Ob

Napetost med Fran-
cijo in Japonsko

Pariz, 14. dec. o. Tujakšnji japonski
poslanik je prošil svojo vlado, naj ga za-
radi slabega zdravja odpokliče. Kakor
zatrjujejo v parških japonskih krogih,
da japonska vlada poslanikovi želji ugo-
dila, ne bo pa takoj imenovala novega
diplomatskega zastopnika v Parizu. Ta
njen ukrep naj bi se smatral za začasno
prekinitve diplomatskih odnosov med
Japonsko in Francijo, ki naj bi postala
nujna zaradi vedno bolj napetih odno-
sajev med obema državama. Japonci slej
ko prej očitajo Francozom, da oskrbujejo
maršala Čangkašjeka z vojnimi potreb-
ščinami preko Indokine,

v vseh tlačenih narodih ogromna notranja
odporna sila, ki pripravlja nadoblasti naj-
večje težave. Anglija se teh naravnih za-
konov zaveda. Zato se je v svoji zgodovini
spravila z Ameriko. Danes je spor z
Ameriko absolutno nemogoč. Se za časa
mojega življenja je bil trenutek, ko bi
bila skoraj nastala vojna s Francijo. Danes
je takšna katastrofa prav tako nemogoča
kakor vojna z Ameriko. Naši odnošaji s
Francijo segajo preko jurističnega okvira,
ker slone na istovetnosti naših interesov.

Chamberlain je končal svoj govor z bes-
edami: — Končujem s tem, da po vas
pošiljam

poziv vsem narodom

katere zastopate, naj se zavedajo, da je
naš cilj sreča vseh narodov, ki jo je po
mojem mišljenju mogoče doseči le, če smo
vsi pripravljeni odstraniti sumničjavi in
predsedni in da pomagamo odstranjevati
vse ono, kar nas razdvaja, namesto da
iščemo dodirne točke.

Govor ministrskega predsednika Cham-
berlaina je bil ponovno prekinjen po vi-
harnem odobravanju vseh prisotnih. Ko
ga je zaključil, so ovacije in ploskanje
trajali več minut.

Zadovoljstvo v Franciji

Pariz, 14. dec. a. (Havas). Pariški tisk
objavlja iz včenašnjega Chamberlainovega
govora zlasti odstavek, v katerih je iz-
javil, da so odnosi med Francijo in Veliko
Britanijo tako tesni, da prestopajo okvir
običajnih pravnih obveznosti, ker temelje
na istih interesih. Ta izjava je izzvala v Pa-
rizu izredno dober vtis.

»Petit Parisien« piše: Kako sploh morejo
v Rimu se misliti, da bi mogla imeti An-
glija glede Tunisa in Korzike drugo stali-
šče, kakor ga ima Francija. Kakor Fran-
cija ne bo dopustila, da bi se kdo dotaknil
tudi najmanjšega dela njenega ozemlja,
tako tudi Anglija ne bo dovolila nobeni drugi
sili, da ogroža svobodo glavnih poti v
Sredozemlju. Na drugem mestu primerja
list obe evropski osi in pravi, da velja o
London-Pariz mnogo več kakor os Rim-
Berlin. Francoski in angleški imperij se ne
izpodrivata na nobenem koncu sveta, dočim
je znano, da italijanski vpliv v srednji Ev-
ropi ni v skladu z italijanskim zaveznikom.
Nemčija in Italija se hvalita, da sta dina-
mična naroda. Skrbi in vznemirjenje, ki ju
more izzvati ta dinamizem, ne ogrožajo sa-
mo demokraciji, toda v primeru potrebe se
bomo skupaj branili. To je hotel povedati
tudi Chamberlain. »Epoque« izraža zado-
voljstvo, ker je ostala angleška vlada zve-
sta zavezništvu s Francijo, vendar pa opar-
zarja, da se ljubezen do miru ne sme postavi-
ti nad življenjske interese, ker bi potem-
taven nekega dne prišli v položaj, ko bi se
ti interesi ne dali več braniti.

Slovo francoske vojaške
misije

Praga, 14. dec. br. Vojni minister ge-
neral Sirovy se je danes v navzočnosti
šefa generalnega štaba, generala Krejčija
poslovil od načelnika francoske vojn-
e misije, armijskega generala, ki je po 20let-
nem delu za organizacijo češkoslovaške
vojske zaradi nastalih izprememb postal
ostavko in bo te dni zapustil Češkoslova-
ško. Francoska vojna misija je že meseca
novembra izvršila likvidacijo ter se bo do
konca meseca preselila v Francijo. Gene-
ral Sirovy se je generalu Faucherju in
njegovim sodružnikom toplo zahvalil za
veliko delo, ki so ga izvršili in s katerim
so pripomogli, da je dosegla čsl. vojska
tako odlične uspehe. General Faucher je
v svojem odgovoru naglasil, da je z vse-

Debata o deklaraciji
češkoslovaške vlade

Slovaki popolnoma zaupajo vladi min. predsednika
Berana

Praga, 14. dec. h. V poslanski zbornici se
je danes pričela debata o vladni deklaraciji.
Zastopnik madžarske manjšine na Slo-
vaškem poslanec Esterhazy je kritiziral
program, ki ga je razvil v svoji deklaraciji
min. predsednik Beran, ter je poudarjal,
da je za Madžare merodajna zgolj slova-
ška vlada v Bratislavi. V imenu slovaške
ljudske stranke je govoril poslanec Pružin-
ski, ki je naglasil lojalnost Slovkov do
osrednje vlade. Slovaki imajo popolno za-
upanje v min. predsednika Berana, ki je prvi
izmed Čehov pokazal razumevanje za
slovaške nacionalne interese in zahteve.

Ugoden odmev
v inozemstvu

Praga, 14. dec. h. Deklaracija češkoslova-
ške vlade je izzvala v vsem evropskem tisku
živahen odmev. Iz komentarjev evropske
tiske se lahko sklepa, da je program,
ki si ga je postavila češkoslovaška vlada,
povsod naletel na ugoden sprejem.

Nemški tisk posevča posebno pozornost
zunanje-političnemu delu vladne deklaracije
in beleži z zadovoljstvom zagotovilo, da
želji Češkoslovaška odalej živeti v najtesnej-
ših prijateljskih stikih z Nemčijo. »Berliner
Tageblatt« naglašja, da izhaja ta sklep
iz svobodne volje Čehov in Slovkov, ki
bodo našli v Berlinu vedno polno razume-
vanje. »Lokal-Anzeiger« piše, da je deklaracija
češkoslovaške vlade dokaz, da se nova
češkoslovaška republika zaveda, da je na-
počila nova doba.

Londonški listi objavljajo obširne izvle-
ke iz vladne deklaracije in prav tako pod-
črtavajo oni del, ki govori o odnosjih z
Nemčijo.

Pariški listi objavljajo zunanje-politični
del deklaracije in ugodno komentirajo
stremjenja Češkoslovaške po prijateljskih
odnosjih z vsemi sosedji, zlasti z Nemčijo.
Varšavski listi objavljajo uradna poročila
poljske agencije in podčrtavajo zlasti oni
del deklaracije, ki govori o odnosjih ČSR
do Poljske, za sedaj pa ne objavljajo ni-
kakih lastnih komentarjev.

Pogajanja za novo posojilo

London, 14. dec. a. (Reuter). Češkoslovaška
finančna delegacija, ki je večerj
prisnela v London, je danes obiskala finan-
čno ministrstvo. Pogajanja za čsl. po-
sojilo v višini 30 milijonov funtov so se
začela že dopoldne.
Angleški finančni strokovnjaki bodo
naknadno vprašali za svet finančne stro-
kovnjake francoske vlade. Prav tako bo-
bo pripravili načrt, da bi se posojilo pla-
siral v češkoslovaški pod najbolj ugod-
nimi pogoji.

Dr. Schacht v Londonu

Pogajanja o izselitvi Židov iz Nemčije in izpopolnitvi
trgovinskih odnosov

Basel, 14. dec. o. Guverner nemške drž-
avne banke dr. Schacht, predsednik banke
za mednarodna plačila Bayen in Mon-
tague Norman so odpotovali v London. Danes
zatrjujejo tukajšnji krogi, da bo dr.
Schacht razpravljaj v Londonu predvsem
o izselitvi Židov iz Nemčije. Po informaciji
poročevalca londonskih »Times« je banka
za mednarodna plačila pripravljena organi-
zirati prenos židovske imovine iz Nemčije
v Anglijo in druge države.

London, 14. dec. a. Na snočnji seji parla-
menta je trgovinski minister lord Stanley
odgovoril na vprašanje, ali bo trgovinsko
ministrstvo stopilo v stik z guvernerjem
nemške državne banke dr. Schachtom za
njegovega obiska v Londonu, da ni na pro-
gramu nobenih formalnih pogajanj. Dodal
je, da ni bilo nobenih formalnih razgovorov
s predstavniki nemške vlade o trgovin-

Egipt in vprašanje
Sueškega prekopa

Berlin, 14. dec. o. Egipčanski poslanik je
bil davi pri zunanjem ministru Ribben-
tropu. Kakor zatrjujejo, mu je sporočil
stališče svoje vlade glede nadaljnje uso-
de družbe Sueškega prekopa. Egipčanska
vlada vztraja z vso odločnostjo pri dose-
danji pogodbi s to družbo, po kateri ji bo
po 20 letih pripadel v last prekop z vse-
mi napravami brez vsake odškodnine. Za-
radi tega se smatra egipčanska vlada za
najbolj prizadeto v vsem, kar naj bi se
sploh zgodilo na osnovi kakršnih medna-
rodnih pogajanj s sueško družbo. Sicer
ni v splošnem proti izpremembi statutih
družbe, v nobenem primeru pa ne bo pri-
stala na kako izpremembo družinskih ob-
veznosti.

Preosnova egiptске vojske

Kairo, 14. dec. a. Egipčanski obrambni
svet je odobril petletni načrt za preure-
ditve egiptске vojske v štiri divizije po
15 do 20 ljudi. Izvedba tega načrta bo
veljala 19 milijonov funtov šterlingov.

ljem delat za čsl. narod in čsl. državo, ki
sta v polni meri zaslužila spoštovanje in
ljubezen.

Ureditev uradniškega
vprašanja na Slovaškem

Praga, 14. dec. w. Slovaška vlada je
obvestila osrednjo vlado, da bo s 1. janu-
arjem odpustila vse češke državne urad-
nike na Slovaškem. Med osrednjo vlado
in slovaško vlado je bil sedaj dosežen spo-
razum, po katerem bo osrednja vlada pre-
vezela vse finančna bremena za teh 9.000
čeških uradnikov, obenem pa se je za-
vezala, jih bo 31. marca 1939 premesti-
la iz Slovaške na Češko in Moravsko.

Protizidovski izgredi
na Slovaškem

Trnava, 14. dec. w. Na Slovaškem za-
vezujemo izgredi proti Židom vedno večji
obseg. V Trnavi je prišlo večerj do veli-
kih izgredov, pri čemer so izgredniki za-
ražali obe tamošnji sinagogi. Ema je sko-
raj popolnoma pogorela, drugo pa so še
rešili.

Bratislava, 14. dec. a. Po sporazumu s
slovaško vlado so slovaški Židje ustano-
vili osrednji delovni urad, ki bo skrbel za
rešitev židovskega vprašanja. Poleg te-
ga bo ta urad podpiral tudi izseljevanje
Židov v Palestino.

Ureditev čsl. dolgov

London, 14. dec. h. »Evening Standard«
poroča, da se bodo te dni pričela v Lon-
donu važna pogajanja za ureditev češko-
slovaških dolgov v inozemstvu. Priliko za
to daje navzočnost guvernerja nemške
državne banke dr. Schachta in posebne
čsl. finančne komisije pod vodstvom dr.
Pospíšila. Nemčija bo morala prevzeti so-
razmerno del češkoslovaških zunanjih po-
sojil v skladu z obsegom ozemlja in šte-
vilom prebivalstva, ki ga je dobila od
Češkoslovaške v smislu monakovskega
sporazuma. List naglašja, da je Češkoslovaška
doslej točno izpolnjevala svoje ob-
veznosti ter je še za oktobrski termin
točno plačala zapadle obresti in anuitete.
Glede na izpremembe, ki so nastale v
ČSR, smatra list, da je obrestna mera, ki
je znašala doslej 8 odstotkov, mnogo pre-
visoka ter se bo morala znižati najmanj
za polovico. Po sodbi angleških finan-
čnih krogov bo morala Nemčija prevzeti
40 do 50 odstotkov češkoslovaških dolgov
v inozemstvu.

Pogajanja za novo posojilo

London, 14. dec. a. (Reuter). Češkoslovaška
finančna delegacija, ki je večerj
prisnela v London, je danes obiskala finan-
čno ministrstvo. Pogajanja za čsl. po-
sojilo v višini 30 milijonov funtov so se
začela že dopoldne.

Angleški finančni strokovnjaki bodo
naknadno vprašali za svet finančne stro-
kovnjake francoske vlade. Prav tako bo-
bo pripravili načrt, da bi se posojilo pla-
siral v češkoslovaški pod najbolj ugod-
nimi pogoji.

Tudi Wiedemann pride
v London

London, 14. dec. o. Hitlerjev pomočnik
kapetan Wiedemann bo prišel sredi ja-
nuarja kmalu po Chamberlainovem in
Halifaxovem povratku iz Italije v Lon-
don, da naveže nove stike med Hitlerjem
in odličnimi angleškimi političnimi fak-
torji.

Volitev švicarskega
zveznega predsednika

Bern, 14. dec. w. Jutri bo zvezna skup-
ščina volila novega zveznega predsednika
in podpredsednika. Po tradicionalnem tur-
nusu bo letos izvoljen za državnega po-
glavarja dosedajni podpredsednik Etter,
ki je doslej vodil oddelek za notranje za-
deve. Za podpredsednika bo izvoljen Niet-
Golat, doslej vodja oddelka za pošto in
promet. Oba pripadata svobodnimisljni de-
mokratični stranki.

Italijanski proračun-
ski deficit

Rim, 14. dec. br. Ministrski svet je na
svoji današnji seji odobril proračun za le-
to 1939/40. Proračun izkazuje približno 29
milijard izdatkov in 24 milijard dohod-
kov ter znaša primanjkljaj 4750 milio-
nov lir, ki bo krit s povznanjem davkov.
Izdatki za oborožitev so povzani napram
lanskem letu za 2.5 milijarde in je za
prihodnje leto določenih v ta namen 10
milijard lir.

Vseameriška konferenca

Zedinjene države za obnovo gospodarskega liberalizma na ameriškem kontinentu

Lima, 14. dec. o. Pogajanja na panameriški konferenci, ki trajajo že tri dni, se ugodno razvijajo in se pričakujejo rezultati, ki bodo odločilni za nadaljnji razvoj splošnih odnosov med ameriški državami. Danes je bilo konferenci predloženo zopet nekaj pomembnih predlogov. Kubanska delegacija je predlagala resolucijo, s katero naj bi konferenca protestirala proti ravnim in verskim preganjanjem v Evropi, brazilska delegacija pa je predlagala strožje nadzorstvo nad organizacijami raznih narodnosti na ameriškem kontinentu, ki so v tesnejših stikih z Evropo. Urugvajska delegacija je konferenco opozorila na veliko politično delovanje totalitarnih držav v odnosu do Amerike. Končno je delegacija Zedinjenih držav predlagala konvencijo o znižanju carinskih tarif v gospodarskem prometu med ameriški državami, da bi se tako polagoma zopet uveljavila načela gospodarskega liberalizma na ameriškem kontinentu.

Po informacijah agencije International News Service je pet nemških novinarjev,

ki so bili pripuščeni h konferenci, v znamenju protesta proti nekaterim izmed omenjenih predlogov demonstrativno zapustilo konferenčno dvorano.

Eden pri Rooseveltu

Washington, 14. dec. a. Na banketu, ki ga je včeraj priredil klub ameriški novinarjev, je imel bivši angleški zunanji minister, sir Anthony Eden daljši govor. Po izjavi predsednika kluba niso bili klubiški prostori še nikoli tako nabito polni kakor tokrat. Po obedu sta Eden in njegova soproga odšla v Belo hišo, kjer ju je predsednik Roosevelt povabil na čaj. Roosevelt je izjavil novinarjem, da je imel z Edenom zelo prijateljski razgovor, v katerem sta razpravljala o raznih vprašanjih.

Francoski položaj v Tunisu

Kakor poročajo francoski listi, je francoski generalni rezident v Tunisu izdelal daljše situacijsko poročilo za vlado v Parizu. V poročilu zahteva med drugim takojšnjo vojaško ojačenje ter stroge predpise glede nadaljnega doseljevanja imozemcev, zlasti italijanskih državljanov iz sosednjega Tripolisa. To zahtevo utemeljuje tako:

»Italijanski naseljenci v Tunisu so medsebojno neprimerno bolj povezani kakor francosko prebivalstvo, ki je zaradi liberalnih naturalizacijskih določb prvih povojnih let zadobilo zelo heterogen značaj. Tunis je sicer francoski protektorat in ne kolonija, vendar pa ga moramo v bodoče smatrati kot del francoskega severnoafriškega imperija.»

Italijani so v svojih zahtevah, kakor dalje ugotavlja rezidentovo poročilo, sklicujoče na naslednje argumente: 1. Obala Tunisa leži nasproti italijanski obali in meji razen tega na sosedini Tripolisa, tako da mora po povsem naravni poti preiti v italijansko vplivno območje. 2. Ko je bil leta 1881 ustanovljen francoski protektorat nad Tunisiom, je bilo v Tunisu 11.200 Italijanov in samo 700 Francozov. 3. Italijani končno opozarjajo, da so prve trgovinske spoznanje s tuniškimi begom sklepele italijanske srednjeveške države.

Poročilo se napoveduje pritožuje, da je ita-

lijanska propaganda v Tunisu v zednjem času neprimerno bolj živahna in delavna kakor francoska. »Spričo sedanje italijanske kolonialne politike,« zaključuje poročilo, »moramo ukreniti vse potrebno za ojačenje francoskega vpliva.«

★ Rim, 14. decembra. AA. (Stefani): »Giornale d'Italia« objavlja članek, v katerem podaja točno število Italijanov, ki žive v Tunisu. Pravi, da je vprašanje prebivalstva v Tunisu eden glavnih razlogov nespornosti med Francijo in Italijo. List ugotavlja, da statistični podatki Francije, ki se nanašajo na evropsko prebivalstvo v Tunisu, niso točni ter teže za tem, da bi zmanjšal pomen italijanskega prebivalstva v teh krajih. List naglašja, da je italijansko prebivalstvo v Tunisu mnogo številnejše kakor pa francosko, čeprav uradni francoski statistični podatki niso točni. Omenjeni list odločno zavrača francoske statistične podatke glede prebivalstva v Tunisu, nato pa pravi, da je znana stvar, da se Francozi ne morejo prilagoditi v teh krajih ter da morajo povsod uporabljati za raznovrstna dela črnce in tamkajšnje domačine. Na drugi strani pa je znano, da je Italijan, ki živi v tujini, spodoben za vsakovrsten posel. V zadnjih 60 letih se je naselilo v Tunisu najmanj 150.000 Italijanov.

Začasni rezultat volitev v Klajpedi

Klajpeda, 14. dec. br. Po začasnem številu glasov je nemška stranka pri nedeljskih volitvah dobila 576.000 glasov vse štiri litovske stranke skupno pa 130.000 glasov. Nemci so na ta način dobili 82 odstotkov vseh oddanih glasov.

Velika pooblastila nizozemski vladi

Haag, 14. dec. AA. (Reuter): Holandski parlament je izglasoval s 148 proti 16 glasovom zakon, s katerim vlada dobiva pooblastila za dobo dveh let. To pomeni, da bo imela vlada na podlagi teh pooblastil dve leti popolnoma proste roke in bo lahko izvajala svoj načrt za socialno in gospodarsko obnovo države. To morda pomeni tudi, da se sedanji oslabljeni parlament ne bo več sestajal, čim bo končano sedanje njegovo zasedanje.

Volitve Popravek poročila iz zetske banovine

Ljubljansko dopisništvo Agencije Avale objavlja: »Ker se je pri prenosu vesti o izidu skupščinskih volitev vpletla v uvod poročila o izidu volitev v zetski banovini večja napaka in so srezni napačno naštet, se mora zato uvod v to poročilo glasiti takole: V zetski banovini je JRZ dobila pri volitvah absolutno večino v naslednjih srezih: andrijevački, bjelopoljski, kolašinski, novovaroški, mileševski, pribojski, beranski, gataški, trebinjski, barski, podrinski, studeniški, štaviški, djakovački, istoški, mitroviški, pečki, deževski, dreniški, mesto Cetine in fočanski. Ta pravilni uvod so istočasno že prinesli tudi drugi listi v državi, in je iz tega jasno razvidno, da gre v našem poročilu samo za napako pri prenosu. Številke iz srezov so lahko vsakega pazljivega bralca prepričale, da je napaka v uvodu nastala slučajno in je zato napačno tolmačenje popolnoma neumestno.«

Delo glavnega volilnega odbora

Beograd, 14. dec. p. Glavni volilni odbor je danes nadaljeval svoje delo. Tekom dneva je sprejel še nadaljnje volilne spise iz posameznih srezov, zlasti iz takih, ki so daleč od železnice. Iz dravske banovine je glavni volilni odbor prejel že vse volilno gradivo. Prepuščeno je bilo tako v ureditev sekciji, ki jo vodi predsednik odbora dr. Sagadin sam. Ta sekcija urejuje tudi volilno gradivo za volilno okrožje Beograd, Zemun in Pančevo.

Ponovitev glasovanja na 8 voliščih

Beograd, 14. dec. p. »Službene Novine« so danes pričele odločbo glavnega volilnega odbora, po kateri se bodo na osnovi § 59 zakona o volitvah narodnih poslancev zaradi prekinjenega glasovanja 11. t. m. ponovile volitve prihodnjega nedelje, 18. t. m. na naslednjih voliščih: Dedinci v vlasotinskem srezu, Kosanci v jablaniškem srezu, Miljenica v vučitrnskem srezu, Valjevska Kamenica v podgorskem, Topučka v valjevskem srezu, Dobretiči v srezu Jajce, Bočava v banja-luškem in Crnoštica v bosiljgrajskem srezu.

Sodba v pariškem procesu

Pariz, 14. dec. AA. (Havas): Sodišče je obsodilo na 20 let robitve in 10 let pregnanstva Skoblinovo ženo Plevicko, ki je bila obtožena, da je sodelovala pri ugrabitvi ruskega generala Milerja. Sodišče je upoštevalo obteževalne okoliščini.

Število beguncev ČSR

PRAGA, 14. dec. br. Notranje ministrstvo objavlja uradne podatke o številu beguncev, ki so se po teritorialnih spremembah zatekli v notranjost države. Na ozemlju Češke in Moravske živi sedaj 151.997 beguncev, od tega je 114.577 evrov, 11.647 Nemcev, 7.325 Židov, 307 Poljakov in 829 beguncev drugih narodnosti. V tem številu pa niso všteti državni uradniki in namestenci, ki so morali zapustiti svoja prejšnja službena mesta. Teh je blizu 60 tisoč. V taboriščih za begunce živi nad 10 tisoč beguncev, ostali pa so razmeščeni po mestih in vaseh ter žive po večini od javne podpore.

V nedeljo bo spregovoril Mussolini

Rim, 14. dec. o. V nedeljo bo Mussolini obiskal Sardinijo. Ob tej priliki bo imel govor, v katerem bo obeležil italijansko-francoski spor in preciziral italijanske zahteve glede Tunisa, Sueskega prekopa in Džibutija.

Zahvala Nj. Vel. kralja

Beograd, 14. dec. AA. O priliki krstne slave kraljevskega doma so poslale številne osebnosti in ustanove iz države in tujine številne čestitke na naslov Nj. Vel. kralja. Nj. Vel. kraljice Marije, Nj. Vis. kneza namestnika in kraljevskega doma. Po najvišjem nalogu se ima pisarna Nj. Vel. kralja čast zahvaliti posameznikom in ustanovam za poslana čestitka, kakor tudi vsem tistim, ki so se pri tej priliki vpisali v dvorske knjige. — Iz pisarne Nj. Vel. kralja št. 12.115/38.

Beleške

Škofovski spor v Atenah

Te dni so odstopili trije grški ministri: železniški minister Spiridonos, minister narodne prehrane Kritikos in trgovski minister Rediadis. Po novejših poročilih se jim je pridružil tudi prometni minister Nicolopoulos. Ozadje te delne krize grške vlade, ki je bila brez težav rešena s prvo večjo rekonstrukcijo Metakosovega kabineta, je v znanem sporu okoli izvolitve novega atenskega škofa kot poglavarja grške pravoslavne cerkve. Ta spor je sedaj rešen. Sveti sinod je v devetimi glasovi proti trem potrdil razsodbo vrhovnega državnega sodišča o neveljavnosti izvolitve novega atenskega škofa Damaskinos. Vlada je takoj nato izdala nov zakon o volitvi atenskega škofa kot poglavarja grške cerkve. Sveti sinod bo po tem zakonu tudi v bodoče izbral iz svoje srede tri kandidate, od katerih pa bo kralj na nasvet vlade sam izbral novega škofa. Ker pa se gori imenovani ministri s tem zakonom niso strinjali, so odstopili.

Sporazum o opciji med Prago in Berlinom

Sporazum o opciji pravilno prebivalcev na ozemlju, ki ga je po monakovskem in kasnejših sporazumih Češkoslovaška odstopila Nemčiji, je bil podpisan dne 20. novembra. Rok za izvajanje opcijske pravice znaša šest mesecev od monakovskega sporazuma, torej poteka 29. marca prihodnjega leta. Po opcijskem sporazumu med CSR in Nemčijo imajo sedaj prebivalci odstopljene ozemlja pravico, da se prostovoljno izrečejo za eno ali drugo državo. Opcijski sporazum je torej v bistvu tak kakor vsi podobni dogovori, le da se to pot nanaša na skoraj štiri milijone ljudi. Pravice do opcije pa nimajo vsi prebivalci na odstopljenem ozemlju, temveč samo češkoslovaški državljani, ki po narodnosti niso Nemci — ki so po določbah opcijskega sporazuma avtomatično pridobili nemško državljanstvo — ter oni Nemci, ki so ostali v češkoslovaški republiki. Pravice do opcije za nemško državljanstvo pa nimajo oni, ki so si pridobili češkoslovaško državljanstvo šele 30. januarja 1933 ali kasneje.

Iz praškega tiska

Dne 17. septembra — v razvoju tako zvane »septembrske krize« — je češkoslovaška vlada izjemoma za tri mesece uvedla cenzuro za vse liste, ki izhajajo v republiki. Ta odredba je sedaj, kakor poročajo »Lidove Noviny«, podaljšana za nedoločen čas.

Poslednje spremembe so, kakor se nadalje doznava, močno vplivale tudi na izhajanje posameznih listov, zlasti praških. Dne 1. januarja bodo prenehali izhajati trije praški listi: »Pravo Lidu«, organ češkoslovaških socialnih demokratov, »Prager Tagblatt«, nemški demokratiški organ, in vladna »Prager Presse«. Založba »Orbis«, ki je doslej izdajala oficijni organ »Prager Presse«, je odkupila naslov »Prager Tagblatt« in bo z novim letom začela izdajati nov nemški list z drugačnim naslovom. V redakcijah obeh nemških listov so izvršene velike spremembe.

Iz državne službe

Beograd, 14. dec. p. V zdravstveni službi so napredovali pri Higijenskem zavodu in Ljubljani za tehniškega svetnika v 4/2 inž. Stojan Guzelj, pri obedi državni bolnišnici v Ljubljani za primarija v 5. pol. skupini dr. Sabina Praprotnikova ter za zdravstvenega svetnika v 5. pol. skupini dr. Drago Vidmar.

Upokojena je bila Marija Laznik, učiteljica ročnih del v Hrastniku. Gabriel Janežič, učitelj na šoli za defektno deca v Ljubljani, je napredoval v 6. pol. skupino z 20. januarjem 1933.

Mir na španskih bojiščih

Salamanca, 14. dec. a. Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi, da je bilo na vseh bojiščih mirno, republikancko poročilo pa omenja, da so na castellonskem bojišču republikanci odbili dva manjša napada Francove vojske.

O Podkarpatski Rusiji in njenih prebivalcih

Švicarski publicist W. J. (dr. J. Welti), ki velja za najboljšega zapadnoevropskega poznavalca Rusov, se v »Neue Zürcher Zeitung« z dne 13. t. m. dotika perečega vprašanja etnografskega značaja prebivalcev Podkarpatske Rusije in piše med drugim:

O podkarpatski Rusiji se danes v evropskem časopisju mnogo piše, ne da bi v večini primerov imeli pisci jasno predstavo, zakaj se deželica tako imenuje, kakšno je njeno prebivalstvo in h katerim državam, ki si jo laste, odnosno jo hočejo vključiti v svoje vplivno območje, politično in kulturno tež. V Nemčiji se znova uporablja naziv »Karpatska Ukrajina«, pa tudi marsikje drugod nihče ne dvomi, da so Rusini, ki tvorijo zlasti po odstopu Užhoroda in Mukačeva večino v deželi, samo veča ukrajinskega naroda. Se preden je bila Podkarpatska Rusija z dunajsko razsodbo ohranjena češkoslovaški državi, je bila zoga v igri svojih sosedov, ki so izkoriščali politične intrige med njenimi strankami; da je pri tem nastalo tudi etnološko sporenje, je le malokdo opazil. In vendar bi zadobilo podkarpatsko vprašanje povsem drugačen značaj, ako bi stala za njim močna Rusija, ki ne bi posegla vanj le iz politično-vojaških razlogov, temveč tudi zaradi obrambe ruskega značaja dežele, ki se ne imenuje ali se ni svojevoljno imenovala »Podkarpatska Rusija«, torej »ob vnožju Karpatov ležča Rusija«. O njeni notranji pripadnosti k ruski kulturi, nasproti kateri so poskus ukrajinizacije dežele zelo umetno delovali, sem se mogel pred petimi leti prepričati na licu mesta. Pravilno spoznanje dogodkov, ki so se odigravali v zvezi z državo preureditvijo dežele, more zato imeti le oni, ki razume, da je šlo v prvi vrsti za obrambo rustva.

Hitlerjev povratak v Berlin

Pariz, 14. dec. o. »Jour« poroča, da se bo Hitler jutri vrnil iz Berchtesgadena v Berlin. Takoj po njegovem prihodu bo seja nemške vlade, ki bo velikega pomena za nadaljnjo nemško zunanjo politiko v smeri proti jugovzhodu. V zvezo s tem spravljajo politični krogi tudi napovedani prihod madžarskega zunanega ministra Csakyja v Berlin.

Nadalje bodo na seji razpravljali o Hitlerjevem potovanju v Gdansk. Vse priprave za to potovanje so že dovršene. V Gdanku pripravljajo Hitlerju že sedaj velik sprejem. Najbrž ga bo spremljal maršal Göring.

Princ Bernard odpotoval v London

Haag, 14. dec. a. Princ Bernard, soprog prestolonaslednice Julijane, je snoči odpotoval v London na zaseben obisk.

Eksplozija v Zagrebu

Beograd, 14. decembra. AA. Včeraj ob 17.45 je v hiši na Maruličevem trgu št. 14 v prvem nadstropju pri vratih na hodnik, ki vodi v stanovanje dr. Huga Werka, advokata v Zagrebu, eksplodiral naboj, ki je bil obesen za kljuko na vrvi. Eksplozija je poškodovala vrata v širini 7 cm in v dolžini 20 cm. Človeških žrtev ni bilo. Na hodniku so našli listek, na katerem piše: »Trdno smo prepričani, da smo vam dali novega gradiva za nov članek v »Samoupravu« in nove pobude za priporočevanje o edinstvu Jugoslavije. Živel dr. Maček!« Po prvi preiskavi in z ozirom na vsebino napisa na listku je jasno, da je to delo političnih nasprotnikov dr. Werka, ki je pristaš JRZ.

Artin

Reg. S. št. 31883-3

1-2 zrnec omogočata lahko normalno iztrebljenje. 2 kom. din 1.50; 12 kom. din 8.—; 60 kom. din 27.—.

W. J. navaja nato razloge, zaradi katerih smatra, da je Podkarpatska Rusija ruska in ne ukrajinska dežela. Med njimi je poleg zgodovinskih, ki jim gotovo ni mogoče oporekati, posebno zgovoren odgovor, ki so ga prebivalci Podkarpatske Rusije dali na vprašanje praškega prosvetnega ministrstva, v katerem jeziku hočejo, da se vrši pouk v njihovih ljudskih šolah: 80% prebivalcev se je izreкло za ruski in le 13% za ukrajinski jezik. Celo na obeh ukrajinskih gimnazijah v Užhorodu in Chustu je bil na zahtevo staršev v spodnjih razredih uveden ruski učni jezik. Te okoliščine pojasnjujejo po mnenju švicarskega publicista tudi znano afero prvega podkarpatskega ministrskega predsednika Brodija, ki je moral kot veleizdajalec odstopiti in je bil na njegovo mesto postavljen »Ukrajinec« msgr. Voločin. Brodi je bil, tako pravi W. J., predsednik »avtonomne poljedelske zveze«, najpomembnejše »ruske« stranke v deželi, ki je skupno s Fencikovo »rusko nacionalno-avtonomno stranko« dosegla pri zadnjih volitvah 120.000 glasov, dočim je bilo »ukrajinskih« glasov tedaj komaj 4000. Brodi je hotel Podkarpatsko Rusijo in njen ruski značaj ohraniti kot celoto. Zato je najprej zagovarjal ohranitev Podkarpatske Rusije v češkoslovaški republiki. Sele ko je postalo jasno, da bo treba najpomembnejše južne predele z obema glavnima mestoma odstopiti Madžarski, in ko so se obenem pojavili veleukrajinski načrti, ki naj bi jim bila Podkarpatska Rusija izhodišče, se je začel Brodi pogajati z Madžari za vključitev Podkarpatske Rusije kot celote v madžarsko državno telo... Usoda Podkarpatske Rusije in njenega ruskega prebivalstva predstavlja nedvomno eno izmed največjih tragedij naših dni, ki bi jo mogla presekati samo mogočena nacionalna Rusija, kakršne pa ni in je najbrž ne bo kmalu.

Obnova procesov v Avstriji

Berlin, 14. dec. br. Kancelar Hitler je izdal odlok, s katerim odreja obnovo vseh procesov, ki so bili po bivšem avstrijskem režimu ustavljeni ali pa prepričani bodisi s posebnim ukazom bivšega zveznega predsednika ali pa z amnestijskimi ukrepi. Ta odlok se tiče vseh dejanj, ki so bila zagrešana po 30. januarju 1933. Kancelar Hitler si pridružuje pravico, da v vseh takih primerih odredi nadaljevanje odnosno obnovo svoječasno ustavljenega kazenskega postopka in izvršitev že prisojene ali prekrajne kazni. Vse potrebne odredbe bo izdalo nemško pravosodno ministrstvo. Kakor zatrjujejo v poučbenih krogih, gre predvsem za obnovo cele vrste procesov, v kateri so bili zapleteni visoki dostojanstveniki bivšega režima, ustavljeni pa so bili pod prejšnjim režimom ustavljeni ali s drugimi ukrepi prepričani.

Bivši minister Polak umrl

Beograd, 14. dec. p. Danes popoldne je nenadoma preminul bivši minister Franjo Polak. Bil je na nekem privatnem obisku v zvezi zemljihradskih združenj. Pokojnik je bil znan nacionalni delavec. Večkrat je bil član vlade. Sodeloval je tudi v prvi jugoslovenski vladi, ki ji je bil za predsednika pokojni Stojan Protić.

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno oblačno, nekoliko megleno in deževno v vsej državi, zlasti v severozapadnih krajih. V planinskih krajih utegne snežiti. Toplota bo padla v severni, dvignila pa se v južni polovici države.

Zagrebska: Oblačno. Dunajska: Še nobene bistvene spremembe sedanjega millega vremena. Zjutraj megla.

Veselja in radosti

za otroke je v teh knjižnicah na pretek. — Božiček bo letos lahko obdaroval otroke, saj bo knjižnice kupoval po din 8.— v vseh poslovalnicah »JUTRA«, v knjigarnah, po pošti pa jih razpošilja uprava »JUTRA«, Ljubljana, Knaflijeva 5.

POSTNINA DIN 2.

V VSAKI KNJIGI SO ŠTEVILNE ZABAVNE RISBE, KI IZSILJO PRISRČEN SMEH!

Na zalogi so:

- KRALJ DEBELUH IN SINKO DEBELINKO
- PRIGODE POREDNEGA BOBIJA
- SKOK — CMOK IN JOKICA
- JANKO IN STANKO
- PRIGODE GOSPODA KOZAMURNIKA
- BRATEC BRANKO IN SESTRICA MICA
- POTOVANJE IN ČUDOVITE PRIGODE TOMIJA POPKINSA
- SAMBO IN JOKO
- OSEL GOSPODA KOZAMURNIKA
- ZGODBA O VRTISMIRČKU IN ŠILONOSKI
- JELARJEVI ČUVARJI
- TARZAN II. del (po 12 din).

Naši kraji in ljudje

Česa želi in potrebuje učiteljstvo

Nekaj tehtnih predlogov in sklepov z zborovanja

Sreska učiteljska društva so zadnji čas imela v raznih naših krajih zborovanja. V pregled sodobnih težav in težav učiteljskega stanu posnemamo izmed predlogov in sklepov učiteljskega škofojskega okraja naslednje podatke:

Nova pravila JUU naj se preosnujejo tako, da bodo v bodoče taki in podobni ekscesi, kakršni so se dogodili letos v Zagrebu, sploh onemogočeni. Število delegatov za glavno skupščino naj se zmanjša na minimum, pač pa naj dolo sekcije uprave večjo avtonomnost. Po reorientaciji narekujejo tudi društveni blagajniški interesi. Skupščine mnogo stanejo in ni treba da bi se trošili učiteljski denar za neprodno delo. Z vsem poudarkom ponavilja učiteljstvo svoje zahteve glede izboljšanja plač.

Zlasti še, ko so se cene povisale za okoli 20%. V zvezi z izboljšanjem gnotnega položaja naj pride od avtomatskega napredovanja, ukine naj se celibat in se izenačijo poročne učiteljice z neporočenimi. To so osnovne zahteve, od katerih učiteljstvo ne bo popustilo. Učiteljstvo imej nadalje pravico do dnevnice in povratne potnih stroškov, kadar prihaja na uradno konferenco.

V zadnjem času se odpirajo nove šole. Mnogo blestečih in pohvalnih besed bemo, toda naj pokažemo na točko, ki je malo zadovoljiva. To so učiteljska stanovanja. Vprašanje učiteljskih stanovanj se nevenjetno nado potisne v stran in tako povračilno na novih šolah stanovanjsko vprašanje ni rešeno, kakor bi človek pričakoval. Sicer se pa rada zamenjata izraza soba in stanovanje. Nujno potrebno bi bilo, da oblastvo komično izda določbo, s katero bo jasno povedano, kaj spada pod izraz stanovanje.

Pravilnika k zakonu o narodnih šolah zman čakamo. Tamkaj, kjer ni prostorov in sredstev in ne kvalificiranih učnih moči, naj se meščanske šole ne odvijajo. Težko je tudi s povezanostjo med učiteljskim društvom kot takim in njegovim članstvom. Pošta namreč kopij na pisalnih strojih ne

smatra za tiskovine. Kako naj torej Učiteljsko društvo obdrži stalni kontakt z 28 šolami, ko pa ga poštnina vse preveč stane. Nujno je zato, da se pravilnik pošte v toliko izpremeni, da se Učiteljskim društvom glede kopij ne bodo delale težave.

Mladinska Matica je najprezentativnejša slovenska mladinsko književna ustanova. Vsaka šola naj bi zato imela vsaj po en izvod njenih knjig, tako pa so se vedno šole, ki se niti ne ganejo.

Na vidiku je zbiralna akcija za československo učiteljstvo. Preko 6000 učiteljev in učiteljic je sedaj v Pragi, ki so brez sredstev in brez zasluzka. Francosko učiteljstvo je že poslalo podporo v znesku 20.000 frankov. In mi? Gotovo ne bomo stali ob strani, ko gre za pomoč našim severnim bratom. Cim bo zbiralna akcija odobrena,

ne sme biti tovariša in tovarišice, ki ne bi prispevali v ta namen.

Škofjoški okraj sprejema z vsem razumevanjem akcijo za pomoč obmejnim krajem. Žal je loški okraj sam globoko pasiven in zato ni računati da bi rodila zbirka perila, oblek in podobnega kake uspehe. Pač pa se bodo po vseh šolah škofojskega okraja zbirale kvalitetne knjige in odposlale na severno mejo.

Učiteljska samopomoč, ki šteje 2640 članov preživlja dokaj resne čase. Učiteljska samopomoč ni prav nikako spekulativno in trgovsko pridobitno podjetje marveč strogo učiteljska socialna ustanova, ki je bila zategnjena iz neštetihih naporov. Ne gre zategadelj, da bi jo uvrščali v vrsto običajnih zavarovalnihih podjetij in ji rezali kruh, kakor predvideva uredba. Vsi potrebni koraki so storjeni in je upati, da bo vsaj v poslednjem trenutku rošena US pred nevarnimi preizkušnjami.

Trud za mladino ob meji

Dobredelnost šolske kuhinje RK na Fali

Fala, 14. decembra

Odbor društva Rdečega križa Fala - Seinica je pred tremi leti osnoval kuhinjo za šolsko mladino. Revščina našega malega obmejnega človeka in skrbb za naraščaj našega naroda sta dali pobudo k temu. Mejaši so hoteli pokazati dobro voljo s trdim delom s katerim hočejo tudi sami kaj storiti za svojo mejo, ne pa se zanašati le na pomoč raznih organizacij. Lahko so se prepričali, da bo vsakdo rad podprl njihovo stremljenje, ako bo uvidel, kako plemenito delo uspeva.

Odborniki in člani Rdečega križa, sami mali ljudje, po večini delavci, so se z ljubeznijo oklenili zamisli. Razkropili so se po širnem okolišju selniške občine in poprosili dobra srca za podporo. Niso trkali zaman. Kar je dom premogel, to so ljudje radi dali. Da, ljudje, ki so bili prav za prav sami potrebni pomoči, so podprli akcijo. Uspeh je bil popoln. Živila so v glavnem nabrali. Treba je bilo le še dobiti sredstva za nabavo krožnkov, žlic, loncev, kotla in drugega pribora. Z vztrajnim delom in osebnimi žrtvami so zbrali tudi potrebno vsoto, da so opremili kuhinjo z najnujnejšim.

Kako določiti, kdo je potreben? Koga je treba odkloniti, to je bilo zelo težavno vprašanje. Odbor je zatorej zavzel naslednje stališče: jed v kuhinji se bo nudila vsakomur, ki je reven in toplega obeda potreben. Selniški šolski okoliš je zelo prostiran. Deca prihaja po šest in več kilometrov daleč v šolo ter je po tako dolgi poti v zimski dobi potrebna toplega opoldanskega kosila ne glede na premožnjske razmere. Dne 2. decembra 1935 je bila v prostorih g. Jagriča, ki je dal prostoro brezplačno na razpolago, kuhinja otvorena. Poslovanje šolske kuhinje v treh letih izkazuje: prvo z m. 8.901 obed v skupni vrednosti 4.173 din, drugo leto 10.043 obedov v vrednosti 5.139 din, v pretekli zimi pa 14.510 obedov v vrednosti 6.440 din. Vsega je bilo došle izdanih 33.445 obedov v vrednosti 15.652 din. k čemur je prispevala blaginja kraljevskega Rdečega križa 6.816 din. Odbor Rdečega križa se pristočno zahvaljuje ravnanstvu falske elektrarne, ki je dovolilo brezplačno uporabo električnega toka za kuhanje, obratovdja pa se je še posebej zanimal za preskrbo mladine. Odbor naproša plemenita srca, da ostanajo obmejni mladini tudi v bodoče naklonjena.

Družina zastrupljena s pokvarjeno meko

Spravili so jo v mostarsko bolnišnico

Mostar, 14. decembra

Ko je prišla v mostarsko okolico inspekcija mostarskega Doma narodnega zdravlja, da pregleda revne okoliške vasi, je bila obveščena, da je v vasi Humi Lišane zblaznela vsa obitelj kmeta Murata Mariča. So sedje so pripovedovali strašne stvari.

Članji nesrečne rodbine so divjali in sosedje so jih naposedel zaprli v hišo. Sprva so sosedje menili, da so vsi Maričevi pijani, ker so se tako obnašali, kakor se obnašajo ljudje, zastrupljeni od alkohola. Čudna blaznost je trajala več dni in brat Murata je opazil, da so nesrečni ljudje nekajkrat prišli vsaj deloma k zavesti, a kakor hitro so použili nekaj kruha, se je blaznost spet vrnila. V napadu blaznosti je mati hotela zaklati svoje tri otroke, dojenčka pa je hotela iz zibelke vreči v ogenj.

Nesrečnejšem so pobrali vse nevarne predmete, pogasili so ogenj in potem hišo zaklenili.

Ker se mu je zdel kruh sumljiv, je Muratov brat vse ostanke kruha zakopal v zemljo. Komisija se je takoj podala v Humi Lišane in v hiši nesrečnega Murata Mariča so se ji nuddili strašni prizori. Vsa obitelj je kazala znake čudne blaznosti, mož, žena in starejši otroci pa so bili že vsi izčrpani od besnenja. Ostanke kruha so zdravniki takoj odkopali in analiza je dognala, da se je v moki, iz katere je bil kruh pečen, razvil strup, ki učinkuje kakor atropin. Z žitom vred so zmele tudi strupeno vrsto pševla in ker reveži zmlejojo tudi pleve, je bila vsa moka zastrupljena. Zastrupljeno obitelj so odpremali v mostarsko bolnišnico.

Obsojena za smrt Janeza Jerale

Divjaški spopad v Besnici pred sodiščem

Ljubljana, 14. decembra

Pred malim kazenskim senatom pod predsedstvom s. o. s. Brelaha sta se zagovarjala 24-letni tvorniški delavec Miha Dolinar iz Strazičarja pri Kranju in njegov tovariš 21-letni ključavničar Ivan Krt z Gorjenje Save. Državni tožilec ju je obtožil, da sta v noči na 4. septembra v Besnici z nožem tako obklala železničarja Janeza Jeralo, da je za poškodbo mi zidilni, ne da bi mu še bili mogli nuditi zdravniško pomoč. Krvavi dogodek, o katerem so dnevniki obširneje poročali, je vzbudil mnogo pozornosti in negotovanja zaradi zverinskega načina, kako je marljivo Jeralo žalostno zaključil svoje dobro obetajoče življenje.

Mlada moža na zatožni klopi sta v bistvu priznavala dejanje, katerega ju je dolžni državni tožilec. Sam Dolinar, ki je v preiskavi ponovno spreminjal svojo izpoved v vsakokratnim zatrdilom, da hoče izpovedati resnico, je tudi na glavni razpravi priznal, da je Jeralo zabodel z nožem, toda glede njegove smrti se ni čutil krive-

ga. Krivdo za Jeralovo smrt je zvrčal na Krta. Trdil je, da ju je Jeralo prvi brez poviada napadel, on pa da je pomagal Krtu pri spopadu. Ko je Krta uspešno, da se je Jerale otepel ju je pustil sama in zdaj trdi, da mu ni znano, kaj se je potem med njima dogajalo. Pravil je tudi, da ga je Krt vabil v Besnico na »oboh«, ki mu jih je objavilo njegovo dekle. Da se je napravil piceje »aufbaikarsko«, mu je samo kratko pojasnil, češ da so mu pred desetimi leti v Besnici ubili brata. Imel je baje pri sebi tudi velik kuhinjski nož, toda to je obtoženi Krt zanikal. Trdil je, da ga je Jeralo napadel, da mu je Dolinar res prišel na pomoč in da je udrihal z nožem po Jeralovem hrbtu.

Bratnica sta v obrambnem govoru poudarjala, da je šlo le za običajen pretep med fanti in da je bil izključno usoden za Jeralo, da pa ni nobene pričr, ki bi mogla pojasniti, kdo izmed pretepačev je Jeralo prav za prav smrtno zabodel. Po kratkem posvetovanju so sodniki razsodili, da sta se

Dolinar in Krt pregrešila v smislu § 184 k. z. in so ju zato obsodili vsakega na dve leti strogega zapore. Medtem ko je Dolinar brez prižobe sprejel razsodbo, je Krtov branilec prijavil priziv in revizijo.

V ječo zaradi požiga
Pred malim kazenskim senatom se je zagovarjal 50-letni delavec Janez Brlec iz Šmartna, ki ga je državni tožilec obtožil zločinstva požiga. Brlec je 7. oktobra letos z vžigalco podtaknil ogenj na hlevu posestnika Jožefa Sušterja v Veliki Lašni. Hlev z vsemi pridelki in orodjem je pogorel do tal. Sušter je imel nad 30.000 din škode. Poleg požiga je bil Brlec, ki ima na vesti še več grehov in je presedel tudi precejšnje kazni, obtožen še, da je ukradel Mariji Laznikovi par ženskih čevljev. Za požig in tatvino so ga sodniki obsodili na dve leti in ossem mesecev robije. Kazen je sprejel.

Še eden z nožem
Po stari fantovski navadi se je tudi 29-letni delavec Janez Burgar poslužil noža. Dne 1. maja lani je v Podgorju z nožem tako poškodoval po roki Stefana Vidica, da bo roka trajno neuporabna za delo. Burgar, ki je dejanje sicer priznal, se je izgovarjal s silobranom. Trdil je, da je bežal pred Vidicem, ta pa ga je dohitel in ga s kolom udrihal po rami. Šele tedaj je v strahu za svoje življenje potegnil iz žepa nož in sunil v njim proti Vidicu. Pravi, da ne vé, kam ga je zadel. Te trditve je Vidic odločno zanikal kot izmišljene, njegovo trditve pa sta podkrepili dve prič. Sodniki so Burgarja obsodili na deset mesecev zapore.

Največji dobrotnik srbske mladine v Vojvodini
Kulturne in narodne organizacije v Vojvodini se pripravljajo na počastitev spomina največjega dobrotnika srbske mladine v nekdanji avstro-ogrski monarhiji. To je bil Sava Tekelija, ki je pred 100 leti ustanovil največji sklad za šolanje srbske mladine v avstro-ogrski monarhiji. V Budimpešti je ustanovil zavod »Tekelijanum«, ki je bil prav za prav prvi srbski dijaški dom. V 19. stoletju je bilo sicer več skladov in ustanov za šolanje srbske mladine, a iz vseh teh skladov ni bilo toliko podpor, kakor pa so jih prejeli srbski dijaki iz ustanove Save Tekelije, ki je vse svoje premoženje poklonil srbski mladini. Posebno ustanovo za srbske visokošolce je Tekelija uredil tudi na Dunaju. Dunajska ustanova ne posluje več. »Tekelijanum« v Budimpešti pa nudi še danes pomoč in zavetje visokošolscem srbske narodnosti, ki študirajo na univerzi v Budimpešti. Skozi to ustanovo je šlo mnogo generacij srbske mladine in inteligence, gotovo pa vsa predvojni srbska inteligenca iz Vojvodine. Leta 1919. je prevzela Tekelijevo sklad, ki je bil formalno ustanovljen 21. avgusta leta 1838, naša država in je postal njegov upravljatelj upravni odbor srbske patriarhije, Denarna sredstva fonda so naložena pri Državni hipotekarni banki. Dijaški dom v Budimpešti je pod upravo komisije, v kateri so tudi zastopniki madžarske vlade in univerze v Budimpešti.

Tragična usoda Tineta Juvana
Trbovlje, 14. decembra
V nedeljo zvečer je v trboveljski občinski bolnišnici nepričakovano preminil g. Tine Juvan, blaginjak trboveljske občine. Žalostna vest je hudo potrla njegove znanec in prijatelj, ki niso slutili, da njihov drug baje poslednji boj. Bil je star šele 28 let. Po dolgoletnih težavah in pomanjkanju mu je pred leti komaj uspelo, da se usmeri k lepih bodočnosti. Pa tudi še tedaj ga je življenje trlo po težkih vrtincih, ki so mu zadnje čase strli njegovo predobro srce. Juvan je bil izredno marljiv, vester in nadarjen uradnik, znan po svoji veliki značajnosti. Bil je navdušen sportnik in pevec, sodeloval je pri pevskem društvu »Zvon«. Zlasti vneto je sodeloval pri nogometnem klubu SK Trbovlje, ki je z njim izgubil svojega najboljšega odbornika in podpornika. Mnogobrojna udeležba pri zadnji poti je bila najboljši dokaz pokojnikove priljubljenosti. V spreved so se uvrstili vsi občinski name-

stniki. Proti trdi stolici in hemoroidom spremljanjem s pritiskom krvi, močnim utripanjem srca, glavobolu, je naravnata »Franz-Josefova« erenčica že davno prekušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo in zanesljivo odpira, a poleg tega niti v zastarelih orimerih ne odreče. (Ostl. rep. št. br. 15. 485. 55)

UNION čokolada
za kuhanje

šenci z županom in podžupanom, pokojnemu je kot rezervnemu oficirju izkazalo poslednje slovo odposlanstvo trboveljskih rezervnih oficirjev. Združena pevsko zbora »Zvon« in »Zarja« sta se ob grobu poslovila s pretresljivo žalostinko »Človek, glej!«, dr. Krasnik pa je spregovoril ganljive besede v slovo najboljšemu tovarišu iz mladih let, s katerim so ga družili svetli mladostni spomini, a tudi bridki trenutki poslednjega življenjskega boja. Govornik se je od prijateljev poslovil v imenu športnega kluba SK Trbovlje, občinskih uslužbenecv in vseh prijateljev. Gladna gruda je za vedno pokrila mlado žrtve usode. Iskreno sočuvstvomjo s svojci, a pokojnemu želimo lahek večni sen.

Gluhonemi gredo v Trbovlje

Svoj zadnji letošnji propagandni nastop bo priredilo ljubljansko društvo gluhonemih v Trbovljah v soboto ob 20. v dvorani Sokolskega doma. Z nastopom bodo odkrili igralci Trboveljčanom mnogo novega iz svojega skrivnostnega in še tako malo poznanege življenja. Nastop obsega predavanje, v katerem bo g. Ciril Sitar, sam iz vrst sodelujočih, obrazložil življenje gluhonemih, njih boj za pravice ter položaj gluhonemih v današnjem človeškem občestvu sploh. Zanimivemu predavanju sledita dve enodejanski, v katerih nastopijo odrasli gluhonemi igralci z živim govorom. Povsod, kjer so že nastopili in to je bilo že petnajstkrat, so zapustili povsem nove pojme o sebi in povsod so našli takoj veliko razumevanje za svojo zahtevo, to je zahteva po uzakonitvi šolske obveznosti za vsa gluhonema mladino. Z nastopom dokažejo gluhonemi namreč koristnost solanja gluhonemih po zavodih, ki jih raznemijo in privzgoje zmožnost za samostojno preživljanje. Ker je nastop nekaj samosvojeega, kar ljudje še niso videli in slišali in ker je prireditve propagandnega ter socialnega značaja, jo bodo Trboveljčani gotovo posetili v velikem številu ter pridno segli po vstopnicah, ki jih prodajajo te dni po hišah nekateri učitelji iz Trbovelj, kateri so prevzeli z velikim veseljem in razumevanjem aranžma nastopa gluhonemih v Trbovljah.

Bogati stric in revna nečaka

Sarajevo, 14. decembra
Blizu Sanskega Mosta paseta vaško čredo sirot brez očeta in matere, Boja in Dane Stojković. Njun oče, ki je bil vojni dobrovojec, ki je umrl že pred nekaj leti, niti vedel, da ima v Ameriki bogatega brata. Očetu je kmalu š'edila v smrt mati in otroka, ki sta zdaj stara 13 in 15 let, sta vaški siroti.
Pred nekaj meseci pa je prišla iz Amerike vesela vest od nekega rojaka, da je stric obeh vaških sirot Djordje Stojković pripravljen vzeti siroti k sebi in da bo v najkrajšem času poskrbel za pot potrebne dokumente in poslal tudi denar. Stric se je resno in vneto zavzel za revna nečaka in najprej je poslal za potne stroške in obleko 20.000 din ter pisal, da bo treba še nekaj časa počakati, dokler ne bodo zbrani vsi, za potovanje potrebni dokumenti. Revna dečka sta bila prepričana, da je konec bede in nestrpnost sta čakala na potovanje v Ameriko k bogatemu, dobrotožljivemu stricu.
Zdaj pa je prišla vest, da je stric umrl nagle smrti, preden je utegnil urediti vse, kar je nameraval nakloniti svojim nečakoma. Pisal je tudi rojak, ki je posredoval, ter naznanil, da Stojkovičeva vdova ne mara ničesar slišati o tem, kar je mož obljubil svojima nečakoma v stari domovini. Tako bosta Boja in Dane še dalje pasla vaško čredo. Medične bosta morda deležna šele po smrti svoje neznanne, neprijazne tete, ako bo takrat sploh še kaj ostalo od imovine pokojnega Stojkoviča, ki je bil lastnik lepega posestva in velikega hotela.

Vzgojitelj, ki biva 39 let v enem kraju

Podsteda, 14. decembra
Upokojeni šolski upravitelj Ante Potočnik v Podsedri je v ponedeljek praznoval 60-letnico. Po rodu je iz št. Pavla pri Prebolcu. Po učiteljski šoli v Mariboru leta 1898. je nastopil službo provizoričnega učitelja v Podsedri, Razen v Podsedri pa je

neka časa poučeval tudi v bližnjih Pečelah, kjer mu je bilo hkrati poverjenih nad 400 otrok v vzgojo. Sam je z zgledom vnevm vzgajal to armadico dece, ki se ga je oklenila z vsem srcem kakor očeta.

Do leta 1936. je bil šolski upravitelj v Podsedri, nato je bil spet imenovan za učitelja, lamsko jesen so ga upokojili. Da je polnih 39 let oral ledino prosvete v enem samem kraju, je pač v naših razmerah edinstven primer. Pozna ga vsa dolina v Zaveslju, zlasti pa kozjanski okraj. Njegov mirt značaj odkljuje usmiljenje do ubogih. Že od mladosti je zavešen nacionalist in član Sokola v Kozjem. Mladeniško čil tudi zdaj še deluje in sicer vodi v Podsedri domačo posojilnico. V srečnem zakonu z gospo Erno, rojeno Bregarjevo, so se mu rodili trije otroci. Želimo uglednemu vzgojitelju še mnogo srečnih let!

Ljubezen na Korziki

Ko je Magdalena Mancinjeva po desetih letih zapustila ječo in se vrnila na svoj rodni skalnati otok, ji je bilo dvanajdeset let. To so za korziško ženo sicer zrele leta, toda Magdalena je še vedno prekrasna lepota. Vsa Korzika je bila v zastavah, ljudstvo je bilo veselo kakor da sprejema slavnega junaka.

Magdalena Mancinjeva je nezakonska vdova pravilno slavnega korziškega briganta Romanetija, ki ga orožniki nikoli niso mogli ujeti. Zločin, za katerega se se je morala Magdalena deset let pokoriti v ječi, je bil tale: Ljubila je, kakor prava Korzičanka, — bila je zvesta svojemu izvoljencu in se je zanj maščevala.

Bilo ji je sedemnajst let, ko je večno zasledovani Romanetti prišel na dvorišče njegove očeta in prosil gostoljubja. Noben Korzičan ni odkrel gostinske pravice človeku, ki je sicer bil brigant, ne pa navadnega razbojnik. Gostoljubje je na Korziki vzvišen zakon. Romanetti je ropal vedno le pri bogataših, potem je siromakom izkazoval dobra dela na različne načine. Bil je visok, lep, krepak fant in Magdalena Mancinjeva je bila visoka, lepa, krepka devojka. Zagledala sta se drug v drugega ob prvem srečanju. Začutila sta, da spadata skupaj. Bila je med njima ena sama ovira: Magdalena mati ni več živele. Dekle, ki so ga šteli pol še za otroka, je moralo skrbeti za dom in za čredico manjših bratcev in sester, oče pa je

zunaj na pašnikih varoval veliko čredico ovac.

Naj so bile nevarnosti še tako velike, — kadar je Romanetti koga openil ali kadar se je pripravil na nov pohod, vselej se je nezasišano predržno pojavil spet na dvorišču Mancinjeve domačije. Nekoč ob takih priložnosti pa je odločno stopil pred očeta Jeana Mancinija in poprosil za roko njegove hčerke. Stari, ponosni kmetijski gospodar ga je odbil. Ne, da mu Romanetti ne bi bil všeč. Pač pa Magdalena ni mogel pogrešiti. In ker je na Korziki očetovska oblast stroga, se hčerka niti malo ni upala ravnati zoper očetovo voljo. Ali kradla se je noč za nočjo od doma. Tam blizu domačije se vzpenja griček. Tja gori je Magdalena hodila pričakovat Romanetija. In noč za nočjo — naj je bila svetla ali temna in naj je bila nevarnost še tako velika — se je brigant Romanetti okrog zased plazil proti Lavi, kakor se imenuje Magdalena rojstna vas. Večkrat pa je bil tako predržen, da je prišel v diru. — bog ve kje odzad so mu sledili orožniki.

— Pojdi z menoj! — je prosil Magdaleno. — Ti si dekle zame, boji ponosna, kakor si pogumna. Ostala boš vedno z menoj. — Da, je rekla Magdalena, sledila bi ti brez pridržka na konec sveta. Toda očeta ne morem zapustiti. On in njegovi bratje ne bi tega nikoli odpustili, ne tebi, ne meni.

Tako je nekaj časa ostalo vse pri sta-

rem. To se pravilno: noč za nočjo dekle na breg, noč za nočjo brigant Romanetti v diru proti vasi Lavi. A neko noč, ko je razkošno sijala luna, je Romanetti na griču ugrabil Magdaleno. Z njo se je vzpel na konja, imel jo je med vajeti, da se ni mogla izmuzniti. Vzpodbobilo je konja in zdiralj za ugrabljenjo izvoljenko v hribe.

Magdalena Mancinjeva se ni več vrnila domov. Popotniki s samotnih cest na Korziki so vedeli povedati: — To je pogumna ženska. Romanetiju je pomagala, da nam je temeljiteje izpraznil žep. Ampak kar je res je res, lepa je, da se je človek ne nagleda...

Ubožni samotni prebivalci pa so hvalili Romanetija in njegovo družico, ki so jo imenovali kraljico korziških brigantov: — Dobro lahko obrneš kakšen denarčič, ki ti ga vrže Romanetti. Toda še vse bolj nam telne olje in vino, ki nam ga daruje Magdalena iz kleti naših magnatov.

Slava briganta Romanetija in lepe Magdalene je prodrla v Francijo, vse do Pariza. Mnila so štiri leta. Kar je bila Magdalena slutila, se je zgodilo: njen oče in njeni bratje so sklenili, da se maščujejo nad brigantom, ki mu orožniki na noben način niso mogli do živega. Nekega dne, tega je zdaj dobrih deset let, se je Romanetijev konj vrnil sam, brez jezdecarja gospodarici Magdaleni. V bližini Lave je ležal njegov gospodar prestreljen z več kroglati. Dva fanta, ki sta si domišljala, da sta enako predrzna in podjetna kakor Romanetti — pisala sta se Bart- li

in Faginelli — sta se dala oklicati kot Romanetijeva naslednika in voditelja brigantov. Prišla sta k Magdaleni in ona jima je rekla:

— Mojega fanta niso ubili orožniki. To je bilo osebno maščevanje, maščujta mi Romanetij! —
— Poteklo je nekaj časa, lepega dne se je pojavil Faginelli s samokresom v desnici pred Magdaleno, k' se je še venomer skrivala v samotni in jo je vprašal:
— Kaj mi daš, če se res maščujem v tvojemu imenu nad morilci?
— Kaj pa hočeš imeti?
— Tebe!

— Da, je pritrčila brez oklevanja.
— Res? — je hlastno vprašal Faginelli.
— Boš moja, če maščujem Romanetija?
— Da! — je suho potrdila.
— Tedaj poglej: tvoj stric Anton Mancinija s tem samokresom ustrelil Romanetija. Čul sem, kako se je s tem dejanjem bahal pred sinovoma.
Magdalena je poblelela, potem je mirno odločila:
— Maščuj Romanetija! Držala bom besedo.

Štiri dni pozneje so našli Antona Mancinija in oba njegova sinova ustreljena. To je bilo preveč. Razburjenje oblastvenih organov je kilcało po pomoči. Iz Francije so poslali na Korziko vojske in stražnike orožnikom v pomoč. Prebrskali so ves otok. Faginelli in Magdalena sta bila na begu iz kraja v kraj. Prebivalstvo je tekomalo, kdo bo parček bolj skrll. Toda

obroč vojaških in orožniških kordonov so se bolj in bolj zvečevali in naposed ni bilo rešitve. Vlovili so ju in postavili pred sodišče. Sledila je razprava, ki jo je s skrajno napetostjo pričakovala vsa Korzika. In zdaj se je izkazalo: Magdalena je junakinja, Faginelli je slabč. Vse je priznal, da bi si rešil glavo. Magdalena pa je ponosno sedela pred sodniki, zrla je vanje in vso razpravo ni posteno odprla ust. Ničesar ni priznala, ničemer oporekala. Faginelliju je popolno priznanje rešilo glavo, obsodili so ga na dosmrtno ječo. S smrtjo so priznani tudi njej. Bila je enako obsojena, ker pri umoru ni neposredno sodelovala. Ljudje so govorili:

— Tako ponosnega in odločnega koraka je šla v zapor, kakor da gre svojemu ljubčku nasproti.
Minevala so leta, minilo je deset let. V teku desetih let so se mnogi prizadevali, da bi Magdalena Mancinjeva prišla spet v svobodo. Sijajno se je zdrala v ječi. Bila je neuklonljiva in dostojanstvena, resnično prava Korzičanka. Potem je prišla pomilostitev in Magdalena Mancinjeva se je vrnila domov, sprejeta kot junakinja.
V pusti sivini današnjosti je otok Korzika venomer zavetišče nenavadne srednjeveške romantike. Tam ljudje znajo prav tako sovražiti, kakor ljubiti in ljubiti prav tako kakor sovražiti. Na Korziki ni več brigantov. Toda tam venomer bivajo svojevratno viteški ljudje. Zlasti viteške pa so ženske. Ljubezen na Korziki se po pravici imenuje ljubezen.

Domače vesti

Iz Ljubljane

Zanimanje ameriških turistov za naša območja letovišč. V priložni sezoni bodo imela naša območja letovišč mnogo gostov iz Severne Amerike. Na Sušak so prispeli dve zastopnici turističnih uradov iz New Yorka, Chicaga in drugih severno-ameriških mest ter z upravnimi raznih hotelov sklenili pogodbe za oskrbo ameriških turistov v priložni sezoni. Prvi turisti iz Amerike bodo prispeli v naše kraje že v začetku aprila.

Litijsko učiteljsko društvo bo zborovalo v soboto 17. t. m. na ljudski soli v Litiži. Pričetek ob 9. Na dnevnem redu razen običajnih poročil odbornikov predavanja učitelja g. Konrada Kotnika iz Sv. Križa o risanju. Po zborovanju ogled predilnice.

Zveza Malstovih borcev vabi svoje člane, da se udeležijo ustanovnega občnega zbora odbora Zveze Malstovih borcev v Ljutomeru, ki bo v nedeljo 18. t. m. ob 8. dopoldne v hotelu g. Zavratnika v Ljutomeru. Pripelje se seboj tudi prijatelje in znance, ki morda niso prejeli vabila, a so se leta 1918/19 pod poveljstvom generala Maistra borili za osvoboditev naše severne meje.

Družbi sv. Cirila in Metoda je plačal dr. Ciril Nemeč, direktor »Frizada« v Beogradu din 300 kot pokroviteljstvo in dr. V. Kisovec, odvetnik v Beogradu din 100 kot dar. Zneska sta se vknjižila v dobro CM podružnici v Beogradu. Darovalca iskrena hvala!

Uradno pooblastilo v smislu pravilnika o pooblaščenih aktuarjih sta od ministrstva za trgovino in industrijo prejela odgovorna aktuarja jugoslovenske zavarovalne banke »Slavije« v Ljubljani g. ravatelj inž. V. Mikyška in g. profesor Mihael Lučk.

All že veste, da popolnoma odprodajamo velemanufakturo

LENASI & GERKMAN

LJUBLJANA, kamgarn, suknjo, damsko blago in svila. — Poslužite se ugodnosti.

Ustanovitve fotografskega muzeja v Zagrebu. Po iniciativi muzeja za umetnost in umetno obrt v Zagrebu, zlasti pa po zaslugi njegovega kustosa prof. Tkalcice je uvedena akcija, da se za proslavo 100letnice fotografije priključijo muzeju umetnosti v Zagrebu nove oddelke za fotografijo. Zagrebiški Fotoklub je prevzel nalogo, da bo zbral čimveč pomembnih predmetov, ki so v ozki zvezi s fotografijo in njenim razvojem. Člani Fotokluba bodo tudi uredili muzej.

V Zagrebu deluje nad 800 društev. Dvajset let obsegajo statistika zagrebske mestne občine obravnava tudi društveno življenje. Iz nje je razvidno, da je bilo leta 1918. v Zagrebu samo 180 raznih društev, zdaj pa jih je že 820. Med njimi je 269 prosvetnih, nad 100 dobrodelnih, 143 športnih in 261 stanovskih in strokovnih organizacij. Z društvenim življenjem v temni zvezi je tudi razvoj tiska. Leta 1918. je bilo v Zagrebu 73 časopisov, zdaj pa jih je okrog 400. Literarna produkcija izmaša letno okrog 400 knjig in brošur. Leta 1918. je bilo v Zagrebu 33 tiskarskih podjetij, zdaj pa jih je 61.

Proda se manjše INDUSTRIJSKO PODJETJE

v večjem mestu Slovenije, z dobrim donosom. Potrebn kapital cca Din 50.000. — Medprodajalec izključen! — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Industrija«.

Zanimiva zbirka sarajevskega muzeja. Uprava sarajevskega muzeja pripravlja presenečenje ne samo za ožjo domovino, temveč tudi za znanstvenike na tujem. Po dolgem in napornem delu je urejena redka zbirka predmetov iz dobe preseljevanja narodov. V tem novem muzejskem oddelku, ki bo v priložni dneh odprt javnosti, so zelo važni zgodovinski spomeniki iz naših krajev. Posebno važne so najdbe iz Breze in Homolja pri Poč. V Brezi so našli tudi stebel z gotiškimi črkami. Nov oddelek sarajevskega muzeja je prva zbirka predmetov iz dobe preseljevanja narodov v naših krajih.

TIVAR OBLEKE, ZIMSKE SUKNJE SO DARILA TRAJNEGA VESELJA IN HVALEŽNEGA SPOMINA. GLAVNA ZALOGA: ANTON BRUMEC, LJUBLJANA, NASPROTI GLAVNE POŠTE, PRESERNOVA ULICA 54.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jozefove grenčice.

Preureditev železniške proge Sunja — Bihac. Na svojo, pred meseci poslano vlogo, so dobili predstavniki gospodarskih organizacij Splita obavestilo od generalne železniške direkcije, da bo do otvoritve nove železniške proge Bihac — Knin prog Sunja — Bihac tako urejena, da bo neoviran promet na vsej relaciji Sunja — Knin. Generalna železniška direkcija ima že načrte in tudi proračun za to preureditev. Stroški bodo znašali okrog 38 milijonov. Na razdaljo 45 km bodo na progi izmenjali tudi tračnice.

Pozabljani jubilej »kraljeve rože«. Na včerajšnjem članku pod tem naslovom, napisanem v uredništvu, kjer se izrecno poudarja, da je bil jubilej prezrt v našem dnevnem tisku, smo prejeli od g. Josipa Westerja, prosvetnega inspektorja v pok. pojasnilo, da je v letošnji 9. (septembrski) številki planinskega Vestnika napisal spominsko črtico: »Ob jubileju »kraljeve rože«, nakar naše čitatelje še posebej opozarjamo.

Stoletni starci čaka na pokojno. V Kragujevcu je Djordje Mitrović te dni slavil svoj stoti rojstni dan, a je v tej visoki starosti še vedno aktiven in uslužbenec občinske uprave. Zapisan je kot čuvaj maiega parka. Stoletni Djordje je še krepak, prepričan je, da bo preživel še dokaj let, samo to se mu zdi čudno, da še ni dobil pokojnine.

Novi grobovi. V visoki starosti 82 let je umrla v Ormožu gospa Franja Jarcova, nadučiteljeva vdova. Ugodno pokojnico bodo danes ob 15. spremili k večnemu počitku. — Na Planini pri Rakeku je umrla v visoki starosti gospa Marija Hoffmannova, poštarica v pokolu. Zadnji pot bo nastopil jutri ob 16. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Za Miklavža in božične slepih otrok so darovali: zdravnik dr. Michelltsch iz Velikih Lašč 200 din, gg. Valentin Battelino, Joško in Jožica Schubert ter delniška družba pivovarne Union po 100 din; podjetja: American-motors, Henrik Battelino, inž. Dukič, Gregorc, Kolinska tovarna, Antonija Gutnik ter Cop Srečko po 50 din, tvrdica Venceslav Breznik 25 din, gg. Jakob Antlogar, Ivan Bricej, Anton Galle, dr. Grossman, Ivan Javornik, dr. Adolf Kaiser po 20 din; Andrej Cekada 15 din, Rudolf Juvan, Feliks Mokošič in dr. Logar po 10 din; tovarna Dragotin Haribar pa je poslala lepo darilo v blagu. Vsem plemenitim darovalcem se v imenu slepe mladine iskreno zahvaljuje uprava zavoda za slepe deca v Kočevju. — Darujte v podporni sklad za slepe otroke! Številka čekovnega računa je 10190.

Danes že povsod dobiti lepe, dobre in poceni zimske suknje in obleke. Dobite pa tudi še boljše. Toda oblačila »TIVAR«, presegajo danes vse v kvaliteti, izdelavi in nizki cen. — Glavna zaloga: ANTON BRUMEC, LJUBLJANA — Presernova ul. 54, NASPROTI GLAVNE POŠTE. TIVAR OBLEKE ZA VSAKEGA, OB VSAKI PRILIKI.

Hajduka Korejo so pokopali. Kakor druge hajduke, tako so tudi ubitega Ignjatijevića-Korejo pokopali ponoči na skrivaj nekje med Arandjelovcem in Banjo, njegovo rojstno vasjo. Pred pokopom se je pred truplom svojega sina razkopal blizu 80 let stari oče, ki je nekajkrat vzdiknil: Sine, sine, zakaj si zapustil lepo domačijo in odšel v šumo! — Hajduka Koreja je mrtev, pokopan, njegov konec pa je še vedno skrivnostno. Gotovo je samo to, da je hajduka pokončno nekaj revolverskih strelav. Kmet Radisavljevič iz Stojnika se je sam javil ter trdil, da je ubil hajduka. Sreski načelnik pa je izpovedal, da je vedel za njegov namen. Izpovedi Radisavljeviča pa so tako protislovne, da je dvomljivo vse, kar pripoveduje, znano pa je tudi, da je bil nekaj hajdukov zaupnik in pomočnik. Mož, ki je bil prepričan, da bo takoj dvignil visoko nagrado, ki je bila razpisana na hajdukovo glavo, se je zdaj znašel v zaporu, izpustil pa so nekateri vaščane, katere je bil Radisavljevič prej označil kot hajdukove pomočnike.

Darilo, s katerim si boste naredili veselje, FORVIL Eau de Cologne, FORVIL parfumi, puder! Vedno v zalogi v parfumeriji »NADA«, Ljubljana, Frančiškanska ulica.

Razbojnik v ženskih oblekah. Na cesti med Kraljevcem in Cirkovcem je postal žrtev razbojniškega napada krojač Toma Rus, kiese je vračal iz Zagreba, kjer ima službo, domov v Cirkovec. Na samotni poti sta ga napadla dva razbojnika, ki sta bila oblečena v ženske obleke. Rus je sprva mislil, da ga hočejo preplahiti kake objestne ženske, kmalu pa se je prepračil, da ima opravka z nevarnimi razbojniki. Razbojnika sta krojača odvlekla v gozd ob cesti, ga privezala na neko drevo ter mu preiskala žepa. Razbojnikoma v ženski obleki, ki sta krojača premagala, sta se v gozdu pridružila še dva tolovaja. Razbojniko so Rusu odnesli ves prihranek 7.000 din, potem pa so ga pustili privezanega na drevo. Šele po nekaj urah so ga našli in rešili mimoidoči kmetje.

Krasen in hkrati koristen dar srednješolcem in odraslim za Božič: Daudtova: Pisma iz mojega mlina. Najbogateje ilustrirano, slovito delo. — Naroda se: Založba »Satura« Ljubljana, Tabor 6.

Za 4.000 din je nakradel blaga. Iz 3t. Jurja pod Kumom nam poročajo: Po nedavni amnestiji je prišel domov v Gradšče France Gracar, ki je bil svojčas obsojen na 6 let ječe. Nasilnik, ki se je v kaznilnici navadil lenobe, pa je brž zpet zašel na krivo pot, se splazil v stanovanje posestnika Janeza Celestina ter mu odnesel dve obleki, suknjo, perilo in samokres v skupni vrednosti nad 4.000 din. Za enkrat se še skriva. Varnostna oblast je izdala za njim tiralico.

Pod pokroviteljstvom bana gosp. dr. Marka Natlačena priredi

MOTO-HERMES

v soboto 17. XII. ob 20. uri velik družabni večer v dvorani Miklič.

Sportnike in občinstvo vabimo k obilni udeležbi!

TRGOVSKI PLES

V LJUBLJANI

7. JANUARJA 1939

v Trgovskem domu.

Iz Kranja

— Poročila sta se g. Franc Hvala, zlatarski mojster iz Kranja in gđ. Magda Keber, učiteljica iz Ljubljane. Bilo srečno!

— Kino Narodni dom prikazuje danes ob 16. 18.30 in 20.30 gradonocnim veličim »Jetrniki otoka smrti«. Največje filmsko delo sedanosti!

U— Oboznanje kovin je predaval v tork zvečer pod okriljem Prirodoslovnega društva dr. inž. Matija Zumer. Predavatelj je strokovno pojasnil, kako važno je vedeti pravilno obdelovati kovine, zlasti pa poznati njihove lastnosti v visoki temperaturi in po ohladitvi, saj pogosto vid na raztrzni trdnosti ene same žice ali osi varnost človeškega življenja. Predavanja se je udeležilo lepo število ljudi, predvsem iz akademskih krogov.

U— Zanimivo predavanje o divjadi v gorah pripravlja Slovensko planinsko društvo. Predaval bo g. dr. Joža Herfort v torek 20. t. m. ob 20. v Bell dvorani hotela Union na Miklošičevi cesti. Številne skloptične slike bodo kazale naše planinske živali, predavatelj, ki je znan strokovnjak, pa nam bo pripovedoval o njih življenju. Vstopnice dobite v predprodaji v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/L.

U— Jadranska straža ponovno opozarja članstvo in občinstvo na predavanje, ki bo danes ob 20. v restavracijski sobi »Zvezdec«. Predaval bo g. prof. Rafael Bačar o temi »Potovanje rib v Jadranu«. Predavanje bo spremljalo več skloptičnih slik. Vstop prost.

U— Podružnica Sadjarskega in vinarjskega društva v Mostah ima drevi ob 20. v risalnici ljudske šole v Mostah svoj redni letni občni zbor s občajnimi dnevnim redom. Za polnoštavno in točno udeležbo prost odbor.

U— Diplomirani tehnik! Izredni občni zbor bo v petek 16. t. m. ob 20. v mali dvorani restavraciji »Zvezdec«. Udeležba vseh tovaršev zelo važna.

U— Kolo jugoslovenskih sester, podružnica Moste—Sv. Peter bo priredilo občajno božično zvečer obdaritvijo v soboto 17. t. m. ob 16. v dvorani kina Moste. Vijudno vabimo vse članice, posebno pa naše dobrotnike, da se udeležijo ljubke prireditve. Videli boste v koliko veselje bodo ubogim malčkom vaši darovi, saj bomo obdarovali preko 100 otrok. Malokrat se vesele ta bedna srčca in prav zato vam bo najlepše plačilo oves resnične hvaležnosti v njihovih očkah, hvaležnosti za srečo, ki ste jim jo ustvarili vi s svojo dobroto! Pridite!

DANES OB 20. URI

ROSEMARIE

KINO MOSTE.

U— Na interni produkciji državnega konservatorija v petek 16. t. m. ob 17. uri, ki bo v Hubadovi pevski dvorani poslojpa Glasbene Matice v Vegovi ulici in s katero se proslavi 60. rojstni dan slovenskega skladatelja Antona Lajpca, nastopijo gojenci slopevskega oddelka in sicer: Lipušček Janez, Polajnar Ljudmila, Rakovec Ladislav, Heybal V. in Ročnik Dana. Pri klavirju Ogrin Keenja, Seifert Herta, Adamič Bojan in Hubad Samo. Programi, ki veljajo obenem kot vstopnice k produkciji, se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

U— Pevski zbor Glasbene Matice. Ženski zbor ima drevi ob 19.30 vajo, mešan zbor ob 20. Odbor.

U— Ustanova dr. Franceta Košmerlja, odvetnika in univerzitetnega profesorja v Chicagu, za gimnazijce in učence Tehniške srednje šole, višji oddelke, je razpisala. Natančni pogoji so razvidni iz razpisa na mestni deski in na deskah v vežah šolskih poslopij.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Ob 16., 19., 21. uri

Charlie Chan na dirkah

Dodatek: R. Wagner: Tannhäuser, uvertura.

U— Prva ljubljanska moška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda ima svoj občni zbor v četrtek 22. t. m. ob 6. zvečer v družbeni pisarni, Beethovnova ulica št. 2.

U— Akademsko Jadranka straža opozarja na božično plesno vajo, v soboto 17. t. m. v Trgovskem domu, ki bo podaljšana. Pridite gotovo po božična voščila. Jenko-Adamič!

U— Pri produkciji v proslavo 20 letnice Jugoslavije v ponedeljek 19. t. m. ob 18. nastopijo gojenci: A) Iz slopevskega oddelka: Polajnar Ljudmila Rakovec Ladislav, Heybal Valerija, Ivančič Sonja, Kolenec Stefanija. B) Iz klavirskega oddelka: Osana Jože, Krujčevka, Logar Edita, Adamič Bojan. C) Iz violinskega oddelka Burger Kajetan in iz oddelka za celo Jeraj Karola. Nastopi tudi godalni orkester in zborovska šola drž. konservatorija.

U— Dve hudi nesreči. V torek okrog 19. je trčil 51-letni Franc Cegnar, kontrolor v ekspozituri OUZD v Celju, s koleosom v nekega drugega kolejarja ter se pri padcu močno poškodoval po glavi in hrbtu.

U— Glede na svojo dolgoletno in izkušeno-polno delovanje na polju domače kozmetike sem prepričan, da bom zadovoljila tudi Vas. Zato prosim, da mi v polni meri poverite svoje cenjeno zaupanje.

Kozmetični salon MARLYNE

Draga Bottos

V novi hiši poleg palače Slavije, Gajeva ul. Sprejemam od 9.—12. in 14.—18. ure.

— Društvo absolventov državnih trgovskih šol v Ljubljani vabi svoje članstvo in prijatelje društva na predavanje g. Marije Vilfanove o temi: »Vstis iz Anglije«, katero se bo vršilo dne 15. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Zvezdec«.

— JNAK »Edinstvo«. Drevi ob 20. bo v klubovem lokalu članski sestanek z zelo važnim dnevnim redom. Udeležba je strogo obvezna za vse člane. — Odbor.

— Božičnica Kola jugoslovenskih sester bo v nedeljo 18. t. m. ob 10. dopoldne v telovadnici Srednje tehnične šole.

— Sezonsa zimskih suknj se je pričela. Kriminalni oddelek policije je zadnji čas prejel celo vrsto prijav, da so bili z obesalnikov po lokalih, nekajkrat pa tudi iz predob po stanovanjih pokradeni zimski plašči. V torek je stražnik v Kolodvorski ulici aretiral 37 letnega Franceta S., ki je znan specialist za to vrsto sezonske kraje. Pod pazduho je nosil lep hubertonske temne barve in črn jopič. Ko ga je stražnik pripeljal na policijo, je aretranec izpovedal, da je plašč in jopič nesel prodal, odločno pa je tajil tatvino. Policija pa vendar upa, da bo z njegovo pomočjo pojasnila marsikatero tatvino, ki je bila prijavljena zadnji čas.

Izredno napeta kriminalna drama Danes ob 16., 19. in 21. uri

V glavnih vlogah: Svetislav Petrović in Sybilla Schmitz

GLAVNA PRIČA

Film senzacionalnih zapletitav, presečenjen in misterioznih KINO UNION, dejanj! Film umetniške kvalitete, film ljubavne romantike, film krasnih naravnih posnetkov. — Film, ki vam bo izredno ugajal!

Tel. 22-21

U— Matere! Opozarjamo na predavanje »Kaj mora vedeti mati o duševnem razvoju zdravega in bolnega otroka« 17. t. m. ob 20. na ženski gimnaziji, Bleiweisova cesta. Predava dr. Niko Vončina.

U— Zrtev zdražbe po policijski uri. Včeraj ponoči je na Tržaški cesti na Gilncah prišlo do prepira med večjo družbo, ki se je iz gostilne vračala proti domu. Eden izmed tovaršev je v hipni razburjenosti segel po revolverju in ustrelil 24-letnega brezposelnega delavca Ivana Ofacio s Ceste na Brdo v koga. Na kraj spopada so prihiteli stražniki, ki so aretirali tri izmed napadencev, ranjenca pa so mestni reševalci prepeljali na kiruski oddelk. Zrtev prepira je bil tudi klubovac Peter F., ki ga je nekdo z nožem ranil po levim očesom.

U— Avtomobilista je okradel. V torek je policija aretirala 22-letnega Lojtca S. iz Ljubljane, ki je zadnji čas živel na precej razsipen način, in so vsa znamenja kazala, da denarja ni pošteno pridobil. Preskrava je pokazala, da je Lojz pre dnevi v Kočevju ustavljal nekega avtomobilista in ga naprosil, da ga odpelje v Ljubljano. Med potjo je neke izstopil, avtomobilist pa je šele pozneje opazil, da mu je potnik mimogrede sunil okrog 1600 din. Ko so fanta prišli, je tatvino brez oklevanja priznal, obenem pa je izpovedal, da si je z ukradenim denarjem kupil obleko, ostanek pa pogal v veselje družini.

U— Izgubljena aktovka. V ponedeljek ob 15. do 16. ure je bila na Aleksandrovi cesti izgubljena aktovka. Najditelj se naproša, da jo izroči v upravi »Jutra«.

U— Vodnikove knjige dobiti v celjski podružnici »Jutra« v Kocenov ulici. Knjige dobijo tudi oni, ki se na novo prijavijo kot člani.

U— Drevi bo krstina predstava v gledališču. Opozarjamo na krstno predstavo Mrakovce najnovije tragedije »Grohar« ki jo bo priredila Mrakova gledališka skupina iz Ljubljane drevi ob osemih v celjskem gledališču. Po krstni vzporeditvi Mrakovca »Čajkovskega«, ki je v pretekli sezoni prav tako v Celju, vlada sedaj za »Groharja« živahno zanimanje. Krstna predstava tega novega slovenskega dela bo gotovo nudila lep užitek.

U— Skavtska akademija. Svarunova meščanska četa Mrkonjičevega stega skavtov v Celju bo priredila v petek 16. t. m. ob 16. v telovadnici II. drž. deške narodne šole v Komenskega ulici pod vodstvom br. Utaha božičnico s skavtsko akademijo in obdarovanjem dijakov celjskih šolskih zavodov. Vabljeni so vsi prijatelji mladine.

Krasno se boste zabavali! — Uživali boste alpske krasote in od srca se boste nasmejali tisočim

TROJICA V SNEGU

(Lažni milijonar)

Frank Morgan — Mary Astor, Robert Young.

KINO MATICA 21-24. Danes ob 16., 19. in 21. uri.

U— Podmladek Rdečega Kriza na državnih ljudskih šol v Ljubljani je priredil miklavževanje za svoje člane in najrevnejše otroke na šol. Ljubka je bila silka malčkov, ki so v pričakovanju Miklavževih daril kar drhteli. Na novem odru PRK, ki je zažarel v rdeči elektrini razsvetljavi, se je prikazal Miklavž s svojim spremstvom. Obdaroval je 230 otrok z jestvinami in šolskimi potrebščinami, med temi 119 otrok z zimsko obleko in perilom, 12 učencev pa s trpežnim zimskim obvalom. Stroški za obdaritev, ki so znašali nad 3000 din so se krili iz dohodkov lepe mladinske igre, ki je uprizoril z uspehom pred Miklavževim Podmladek Rdečega Kriza, iz nabitralne akcije ter iz daril dobrotnikov revne šolske mladine, za kar jim veljaj najtoplejša zahvala. Podmladek Rdečega Kriza v rvi svoje socialno delo z vidnim uspehom pod vodstvom poverjenika Hermana Dajčmana ter ostalega učiteljskega na šol, za kar mu izrekajo priznanje številni stariš ubožne mladine.

U— Upokojeno učiteljstvo iz Celja in okolice se bo sestalo v soboto 17. t. m. ob 16. v posebni sobi hotela »Unionac«. Dnevni red bo zanimiv. Na dnevnem redu je tudi počastitev šolskega upravitelja v p. g. Tomaža Graha, ki je zagledal 27. decembra 1848 v Gotovljah luč sveta.

U— Dve hudi nesreči. V torek okrog 19. je trčil 51-letni Franc Cegnar, kontrolor v ekspozituri OUZD v Celju, s koleosom v nekega drugega kolejarja ter se pri padcu močno poškodoval po glavi in hrbtu.

U— Glede na svojo dolgoletno in izkušeno-polno delovanje na polju domače kozmetike sem prepričan, da bom zadovoljila tudi Vas. Zato prosim, da mi v polni meri poverite svoje cenjeno zaupanje.

Kozmetični salon MARLYNE

Draga Bottos

V novi hiši poleg palače Slavije, Gajeva ul. Sprejemam od 9.—12. in 14.—18. ure.

U— Društvo absolventov državnih trgovskih šol v Ljubljani vabi svoje članstvo in prijatelje društva na predavanje g. Marije Vilfanove o temi: »Vstis iz Anglije«, katero se bo vršilo dne 15. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Zvezdec«.

U— JNAK »Edinstvo«. Drevi ob 20. bo v klubovem lokalu članski sestanek z zelo važnim dnevnim redom. Udeležba je strogo obvezna za vse člane. — Odbor.

— Božičnica Kola jugoslovenskih sester bo v nedeljo 18. t. m. ob 10. dopoldne v telovadnici Srednje tehnične šole.

— Sezonsa zimskih suknj se je pričela. Kriminalni oddelek policije je zadnji čas prejel celo vrsto prijav, da so bili z obesalnikov po lokalih, nekajkrat pa tudi iz predob po stanovanjih pokradeni zimski plašči. V torek je stražnik v Kolodvorski ulici aretiral 37 letnega Franceta S., ki je znan specialist za to vrsto sezonske kraje. Pod pazduho je nosil lep hubertonske temne barve in črn jopič. Ko ga je stražnik pripeljal na policijo, je aretranec izpovedal, da je plašč in jopič nesel prodal, odločno pa je tajil tatvino. Policija pa vendar upa, da bo z njegovo pomočjo pojasnila marsikatero tatvino, ki je bila prijavljena zadnji čas.

U— Plemenita akcija strokovne organizacije. Podružnica NSZ v Mariboru je izvedla akcijo za obdaritev revnih otrok delavskih družin s podporo raznih dobrih ljudi je NSZ akcija uspela in bo v nedeljo 18. t. m. ob 17. obdarovala 103 delavskih otrok. Pri prireditvi, ki bo v veliki dvorani Narodnega doma, bodo izvajali tudi lep program in nastopijo prvici malj tamburaši. Po izredno lepem programu bo obdarovanih 108 otrok. Na to priscrno humano prireditvo so vabljivi vsi prijatelji mladine, ki bodo s malenkostno vstopnico še bolj podprli to akcijo. V nedeljo popoldne ob 5. vsi v Narodni dom!

U— Košarčani za priključitev k Mariboru. Svoječas smo poročali o akciji nekatere občanoške občine, ki so zbrali ve čpodpisov za priključitev k Mariboru. Vzrok te akcije so predvsem v nezadovoljstvu zaradi nekaterih občinskih zadev. O tej prošnji prebivalcev v Krčevini za priključitev k Mariboru bodo razpravljali mestni svetniki na seji 20. t. m.

U— Novo otroško igrišče. V Mariboru se čuti pomanjkanje otroških igrišč, zlasti v magdalenskem mestnem okraju. Zaradi tega je v načrtu zgraditev novega otroškega igrišča v magdalenskem predmestju, o čemer bodo sklepali na torkovi seji mestnega sveta.

U— Razširjenje občinskih skladov. Kakor znano, je mestna občina svojas kupila Stauderjevo parcelo ob Strmi ulici z namenom, da se tamkaj zgradijo nova skladišča, oziroma sedanja skladišča razširijo. Ta načrt o zgraditvi novih skladišč in remiz v Strmi ulici, kjer se nahajajo traktorji, škroplinski vozovi in razno orodje mariborske mestne občine, je postal sedaj aktualen in tvori predmet razprave na torkovi seji mariborskega mestnega sveta.

U— Otrok je padel v skaf kropa. Včeraj so v bolnišnico prepeljali vsega opečenega enoletnega Zvonka Brunca s Tezna. Mati je doma pripravila vodo za kopanje, otrok se je pa priplazi do skafa s kropom in padel vanj. Njegovo stanje je precej resno.

U— Svarno nevarne poškodbe je dobil 17-letni pekovski vajenec Ivan Kramberger, ki je v službi pri pekovskem mojstru Antonu Filipiču pri Sv. Rupertu v Slovenskih gorah. V tem si planil nanj iz zasede se neizsledeni napadaci in ga potolkali na tla. Ko je že ležal na tleh, mu je stopil nekdo na trebuh in ga zmikastil s kolom, da se je onesvestil. Krambergerja so prepejalji v bolnišnico, kjer so zdravilni dognali izredno resno stanje zaradi poškodb na črevesju, ki je ranjeno na več mestih.

U— Tepez v avtobusu. Svojevtrsten dogodek se je pripetil v avtobusu, ki vozil na progi Svečina — Maribor. Zvečer je stopilo v avtobus v Svečini 15 oseb. Vsi so bili že precej vinjeni. Očitvidno so bili še pod svežim vtisom neke rabuke, ki je bila malo prej v neki svečinski gostilni. Duha bojevitosti je pri Zgornji Kungoti spet vzplamtel. Ostrim besedam je sledil pretep. Bunke so padale na levo in desno, najbolj pa jo je skupil čisto po nedolžnem ubogi sofer, ki je miril razdražene potnike. Ves krivav se je sesedel na svoji sedeli z raztrganim plaščem in obleko.

U— Mrtev na hrški. V sadonomilni posestniku Mirka Maljaja v Slovenski Bistrici so našli obešenega na neki stari hrški 18-letnega delavca Ludvika Pilberška. Pilberšek je vso noč gopolpal pa raznih slovenjebistriških gostinah, okoli 5. zjutraj pa se je obesil. Vzrok nesrečne mladenceve smrti ni znan.

U— Vlom v stanovanje. V Vojašnici ulici so večraj popoldne vlomili neznan storilec in stanovanje profesorja Mareka. Splazil so se v stanovanje, ko so bili vsi domači v gostilni, odprli so ga pa s ponarejenimi ključi. Po vlomu so brez sledu izginili. Vlomilec so pretaknili vsestanovanje in odnesli precej precej in obleke ter razne dragocenosti. Skoda še ni ugotovljena, gre pa v tisočake. Podjetne vionice zdaj išče policija.

U— Kradjejo kakor »frake«. Carinškemu kontrolorju Delvižu Kafedžiču so odnesli iz dvorišča hiše številke 13 v Čopovi ulici večjo množino perila in oblek v skupni vrednosti okoli 800 din. Sediarskemu pomočniku Stefanu Temeiru so odpeljali kolo znamke »Traber«, ki ima ev. številko 2-131991. In je vredno 1400 din, posestniku Antonu Krambergerju izpred neke gostilne v Mihnski ulici kolo znamke »Waf« — večji podpisov za priključitev k Mariboru, nu Bellergerju izpred neke gostilne v Vetrniški ulici kolo znamke »Nero« z ev. št. 2-156588.

Danes četrtek in jutri v petek sveže morske ribe

divjačina, kljunači, fazani, srna i. t. d.

V RESTAVRACIJI-KLET „ZVEZDA“

Gospodarstvo

Gospodarske vesti

Osem tečajev angleškega funta. Iz Beograda poročajo: Novi način trgovine z legitimnimi funti na naših borzah...

Produkcija sladkorja v Evropi bo letos manjša. Po Lichtovih poročilih iz Magdeburga je evropska produkcija sladkorja brez Rusije ocenjena na 6.700.000 ton...

Dobave. Sola za orožniške pripravilne dravskega orožniškega polka v Ljubljani razpisuje pisarno licitacijo za dobavo življenjskih potrebščin za šolsko menažo...

Borze

14. decembra

Na ljubljanski borzi je notiral v privatnem kliringu angleški funt kakor običajno 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bila za funt ista notica, medtem ko so se grški boni trgovali po 40. Nemški klinirski čeki stanejo na vseh treh borzah neizpremenjeno 14.30.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca za vojno škodo neizpremenjena. Zaključkov ni bilo. V Beogradu pa se je zaključevala po 467.50 do 468 (včeraj po 468). V Zagrebu so bili zaključki le v 7% Blairu po 90.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2394.16—2408.75, Berlin 1765.03 — 1778.91, Bruselj 741.94 — 747, Curih 996.45 — 1003.52, London 205.11 — 207.16, New York 4372.26 — 4408.57, Pariz 115.27 — 116.71, Praga 150.64 — 151.74, Trst 230.95 — 234.03.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 468 — 468, 6% agrarne 89 bl. 7% invest. 96.50 den., 7% Seligmann 99 den., 7% Blair 89 — 90, 8% Blair 96 den., delnice:

S P O R T

Beograjski rdeči v Ljubljani

Jugoslavija v povratni tekmi na igrišču SK Ljubljane

Beograjska Jugoslavija bo prihodnjo nedeljo nastopila v Ljubljani, kjer bo odigrala svojo povratno tekmo z našim ligasem.

Kakor slišimo, se je Jugoslavija temeljito pripravila za to srečanje. Nedavno je — kakor smo že poročali — odigrala zadnji trening z enim najboljših prvorazrednih beograjskih klubov, s Čukaričkim,

II. zlet gorenjskih smučarjev

bo v dnevih od 13. do 15. januarja 1939 v Kranjski gori in Planici

Gorenjska zimskošportna podzveza na Jesenicah vabi vse članstvo JZSS na II. veliki zlet gorenjskih smučarjev, ki bo v dnevi od 13. do 15. januarja 1939 v Kranjski gori in Planici.

Na nedavnem obnem zboru so delegati klubov soglasno pooblastili upravni odbor, naj pripravi vse potrebno za razpis organizacije in izvedbo vseh vrst tekmovalnih panog in zabavnih prireditev. Uprava je že izbrala preizkušene delavce, ki so že pri lanskem izletu v Bohinju krepko prišli za delo in skupno s tekmevalci pripomogli, da je ta izlet gorenjskih smučarjev tako lepo uspel.

Ker v tako velikem obsegu zamišljeni izlet zahteva izredno veliko dela, je prireditveni odbor porazdelil vsa dela na široka ramena, tako tudi letošnji zlet ne bo zaostajal za lanskim. Vsem udeležencem je zdaj sedaj v izletnih dneh zagotovljeno prijetno in udobno bivanje v Kranjski gori.

ter ga odpravila kar s 6:0. Jugoslaviji gre zdaj za to, da obrdri sedanje drugo mesto, ki je važno zaradi udeležbe v tekmovalju za srednjeevropski pokal. Zato bodo v nedeljo gosti napeli vse sile, da bi odnesli iz Ljubljane obe piki, kar bi bil seveda za naše prehod udarec.

Morda pa tudi Jugoslaviji ne bo šlo vse tako gladko?

ostajal za lanskim. Vsem udeležencem je zdaj sedaj v izletnih dneh zagotovljeno prijetno in udobno bivanje v Kranjski gori.

Tekmovalja za prvenstvo GZSS bodo na novo pripravljene tereni v neposredni bližini Kranjske gore, skoki pa v romantični Planici. Zanimivo je da so bile pred 9 leti na istih taktir še neurejenih snežiščih prve tekme za prvenstvo GZSS, ki so dale temelj za široko pionirsko delo v področju te podzveze.

Prihodnji zlet gorenjskih smučarjev v Kranjski gori in Planici bo brezdvomno največja smučarska prireditev v tej zimi v naši državi. Zlet bo revija naših sil, preizkušnja naših mladih moči in naše zrelosti v pogledu organizacije in napredka. Geslo vseh jugoslovenskih smučarjev naj bo: V dnevi 13. in 15. januarja vsi v Kranjsko goro, kjer se bodo v plemeniti in hratski borbi kosali naši najboljši smučarji, kjer bo vsak udeležencem tudi sam imel največji užitek v krasni zimski naravi.

PRISTOPAJTE K JČ LIGI!

»Kdo ste?« je kratko vprašal. Niki se je obupno zagledal v rumenozele tujčeve oči. Potem je rekel, in sam se je čudil, kako mirno mu je zvenel glas: »To je Joe. Joe Wilby, star prijatelj iz mladosti. Prodajal je sadje z mojim bratom v Miami. Spotoma se je ustavil pri meni.«

»Veseli me, da sem se seznanil z vami, šerif.« je dejal Nikijev gost. Finley je postal obraz manj strog. »Daj mi skodelico kave, Niki.« je rekel. »Potreben sem je, zakaj zelo se bojim, da ne bo sploh ne pridem v posteljo. Grda deva, roparski napad v banki! In ta lopov je izginil, kakor da ga je zemlja požrla. Blagajnik je pred pol ure v bolnici umrl. Torej — umor!«

»Velik plen?« je vprašal mož, o katerem je Niki dejal, da se piše Joe Wilby. »Osemnajst tisoč dolarjev,« je suho odgovoril šerif, izpraznil skodelico in položil denar na pulc.

»Lahko noč, Niki, lahko noč, Wilby!« je rekel prijazno ter krenil v temo. »Lahko noč, šerif,« je dejal Wilby. »Lahko noč, šerif,« je rekel Niki. »In pozdravite gospo Finleyev!«

Serif se je obrnil in pogledal Nikija. »Hvala, izročim pozdrav!« Potem je odšel in meglja ga je pogoltnila. Koraki so se oddaljevali in slednjič docela utihnil. Niki se je sesedel na stol. Mož ga je prezirljivo pogledal »Zavij mi nekaj kruhkov in pojdem. Ampak to ti pravim: če le zaključiš ali odideš ali zineš komu nepremišljeno besedo, je po tebi! Eden več ali manj, to veš, za take stvari se ne menim.«

Tvoj dar

Pelikan -nalivno pero . . . DIN 250.- avtomatski svinčnik DIN 70.- oboje skupaj v usnjem etui-ju . DIN 380.-

V nekaj vrstah

Pomemben sestanek mariborskih lahkootletskih klubov

Pretekli terek so se sestali delegati mariborskih klubov SSK Maratona, SK Rapida in SK Železnica. Na tem sestanku so enodušno ugotovili, da je v preteklih letih lahkootletski sport v Mariboru, zaradi neootnega nastopanja ter deljenega mišljenja poedinih klubov, mnogo trpel. Po vsestranskem razmotrivanju teh razmer, ki nikakor ne morejo biti v korist lahkootletskemu sportu, so se delegati vseh klubov sporazumeli, da bodo v bodoče nastopali sporazumno v vseh vprašanih lahke atletike v Mariboru.

Zeleti je, da bo ta sporazum vsaj v tej panogi sporta obrodil medsebojno prijateljsko in pravo odkrito sodelovanje med klubi, ki ga v mariborskem sportu zelo pogrešamo. Tako smemo pričakovati, da bomo imeli v bodoče v naši severni metropoli prestrejši in zanimivejši lahkootletski spored, s katerim bo sčasoma pridobila tudi ta panoga sporta številnejšo publiko in še večji razmah med aktivnimi sportniki.

IZZA ZELENE MLIZE JNS

Ljubljansko ligaško tekmo med Ljubljano in Jugoslavijo bo sodil zagrebški sodnik G. Bažant, za namestnika je določen g. Jelinčić. — Pred kazenskim odborom je »dobil« Haškov igralec Kocelj dva meseca, njegov partner v incidentu Baskovec Sarić pa en mesec prepovedi igranja. Za Haška je ta kazen neprijetna posebno zaradi tekme, ki jo ima to nedeljo s kompletnim Ferencvarosem. — Upravni odbor je odpovedal za 8. januarja 1939 nameravano meddržavno tekmo s Portugalom v Lizboni. Odpoved je utemeljena s tem, da bi bila pot našega moštva zaradi ovinka preko Marsella, Tunisa in Gibraltarja predolga in prenaporna.

SK Ilirija (smuška sekcija). V petek dne 16. t. m. ob 18. v klubovem lokalu važna seja sekcijske uprave. Zunanji odborniki so vabljani. Članskega sestanka ne bo, ker bo v sredo dne 21. t. m.

Iz SK Ljubljane. Obveščajo se Interese, ki bi želeli spremljati moštvo SK Ljubljane na tekmo v Videm (Udine), da odpotuje moštvo 25. t. m. dopoldne z avtobusom preko Postojne in Trsta (z daljšim postankom) v Videm. Tekma bo 26. t. m. Povratek bo 27. t. m. preko Gorice — ogled pokopališča Sredipolja (Redipuglia) — in preko Postojne. Strošek vožnje s potnim listom vred bo 100 din. Prijave (obnem) je predložiti dve sliki) v pisarni SK Ljubljane, Aleksandrova 5/I, do vstetega 19. t. m.

Ustanovitev »Ljubljanskega biljardskega kluba«. Pripravljani odbor »Ljubljanskega biljardskega kluba« vabi vse do sedaj pristopivše člane, kakor tudi vse prijatelje te igre na ustanovni občni zbor ki bo dne 17. t. m. ob 20. v prostorih SK Ilirije (v I. nadst. nad kavarno Evropo) s sledečim dnevnim redom: poročilo pripravljalnega odbora, čitanje pravil, volitve družstvenih funkcionarjev, društveni delovni načrt in slučajnosti. Prosimo vse člane za polnoštevilno udeležbo. Pripeljejo naj s seboj po možnosti še svoje znanec in prijatelje ki se zanimajo za ta sport in ki bi utegnili pristopiti h klubu. Skrbite za osebno agitacijo! Pripravljali odbor.

Slavnostna prireditev v Kamniku

Vkljub slabemu vremenu svečano razpeloženi so prihajali Kamničani v čitalnico, da vidijo in se udeležijo proslave 1. decembra, ki jo je priredil Sokol. Nekoliko navedni so bili: saj smo imeli prejšnji večer skupno povonko in potem akademijo v Kamniškem domu (sokolski fantje in deklice), torej bo treba že kaj več, da bodo zadovoljni tudi tisti, ki s kritičnim in izkušnim očesom motrijo sokolsko delo. Kakor je pri nas običajno, se na proslavo nikomur ni mudilo. Prvo presenečenje: prostora ni več. Z mešanimi občutki so zamudniki odhajali in brčkone jim je bilo nekoliko žal. Vraga, nekaj že mora biti na tej akademiji, če je dvorana že ob tem času polna. Ne polna, nabita! Res, zmanjkalo je sedežev, stojišč in tudi — oken, na katera se je vzpela mladina. To vam je bil »pogled, kakršen je v Kamniku le zelo redek. Vročina nas je nekoliko kuhala, pa kaj nam to mar. Važnejše je, kako se bodo naši Sokoli odrezali. Končno: zvonec. Nagovor staroste. Krepke besede, sokolske misli segajo v srce. Nastopi Lira, ki zapoje našo sokolsko himno, potem pa še »Mi vsajamo« in »Iz bratskog zagrljaja.« Nato so izvedli sokolski dečki vajoz z meči: »Jadranski stražarji.« Lepo, le nekoliko šibka grla so imeli. Sledijo brez daljših odmorov vsi ostali telovadni oddelki.

Recite, kar hočete, vsi so pokazali uvečanost, kakor se ne izlepa. Pohvaliti je treba vse. Omeniti je treba ljubke rajalne nastope ženske dece, težke vaje naraščajk na gredi in komplicirane vaje članic. Veselje je bilo gledati naše krepke naraščajnike ter kratek, toda učinkovit nastop zborov. Ko je brat Cunder Zoran visoko zgoraj stoječ razvil državno zastavo, je v dvorani zabučalo navdušenje. Balet sestre načelnice Jurcove Mary in Vere Malovrhove je bila umetniška točka za vsak oder. Med telovadnimi točkami je imel (po odmoru) brat prosvetar Knez predavanje o bratski Čsokoloslovski. Razen tega je naraščajnik Boč deklariral Gradnikovo »Smo bratje?« Vsi smo bili zadovoljni, še več, navdušeni! Bil je večer, ki je pokazal sokolsko delo in ki nam je dal novo poudbo za nadaljnje delo. Dvorana in oder sta bila eno, vsi smo čutili sokolsko in nazadnje smo vsi skupaj zapeli »Le naprej!«

H. Larsen: Pozdravite gospo Finleyev!

Pravili so mu »Hot-dog-Niki«, čeprav se je pisal Ahil Nikopolus. Razen imena ni imel Niki prav nobene podobnosti z onim slavnim grškim možem, ki je padel pred Tvojim, in tudi sicer ni bil nikak junak. Tega tudi nihče ni pričakoval pri njem, saj ni bil več mlad. Bil je majhen možiček, ki je na mestni periferiji prodajal vroče hrenovke in bencin za avtomobile.

stisnil med masleno žemljo ter jo dal gostu na krožnik. »Tu imate, hot-dog!« Mož je začel naglo jesti. »Ste lačni, kaj ne?« je vljučno vprašal Niki. Rad je videl, če gre jed gostom v slast. Mož ni odgovoril. Niki je samo z rameni zmignil. Medtem se je stemnilo in Niki je prižgal petrolejko, Mahoma je oni mož p'nechal jesti ter je poslušal. Potem je z bliskovito kretljivo segel v žep in privlekel iz njega pištolo. Niki je prebledel. »Poslušaj,« je zasikal mož, »če zineš le eno nepravilno besedo, si mrlič. Policija mi je za petami zaradi napada v banki.« In spet je izginila pištola v žep. Nikiju je tolklo srce kakor kladivo. Toda vzlic temu je slišal, kako se bližajo stojnici trdi, krepki koraki. Obrisal si je pot s čela. »Govoril« mu je zašepetal mož in se zlobno nasmehnil. Niki je pogoltnil slino in si prizadeval nekaj povedati. Toda grlo mu je bilo suho in niti najmanjši glasek ni mogel iz njega. Koraki so se bližali. Zdajci je stopila v krog luči orjaška postava in Niki je zagledal zvezdo, ki se je zablščala na telovničku prisileca. »Do-dober večer, šerif!« je komaj spravil iz sebe. »Dober večer, Niki!« je odzdravil Finley, nato se je zvedavo ozrl na moža ob stojnici.

Svedski kralj in ameriška pisateljica

Svedski kralj Gustav V. Je prošle dni v Stockholmu izročil Nobelovo nagrado za književnost ameriški pisateljici Pearl Buckovi

Kurja polt

Poglavje iz sedanje letne dobe

Stopimo iz tople sobe v mrzlo noč in nas stresa. Kurja polt nam gre preko hrbtna in ne da bi mogli to preprečiti, delamo s telesom ali z rokami čudne, stresačo gibe. Telo nam trepete, zobje sklepetajo. »Mrzla zona« ni samo za to tu, da posvari naše telo in ga opozori na škodljive temperature, temveč je nje pomen dosti globlji. To trepetanje mišic in zapiranje kožnih luknjic hoče spraviti telesno temperaturo spet na pravo mero. Gre torej za mehanizem, ki naj zviša telesno toploto. Vprašali pa so se, komu izvira prav za prav to trepetanje. Doslej so mislili, da mraz znižuje krvno temperaturo in da povzroča nekoliko ohlajeni krvni tok preko živčnega središča mrazno drhtenje. Novi poskusi pa kažejo, da je s stvarjo drugače. Poskusna oseba je neobčutno sedla v stol, okrog nje so zgradili iz odevi nekakšen šotor, tako da ji je gledala samo glava iz njega, kakor pri parni kopeli. V notranjosti šotora so z električno kurjavo vzdrževali stalno temperaturo 30 stopinj. Krvno temperaturo poskusne osebe so neprestano električno beležili. Ta komplicirana uredba poskusa je vplivala toliko časa na poskusno osebo, dokler se ni ta počutila udobno in so se ji žile dovolj razširile. Potem je prišel neprijetni

del poskusa. Eksperimentatorji so nenadno odstranili odevjo in so usmerili s pihalom umetno ohlajen zračni tok 10 do 15 stopinj Celzija proti golemu telesu. Po tem intermezzu se je smel bedni človek spet zakriti in ogreti. V drugih primerih odevje niso odstranili, temveč so le nogo poskusne osebe nenadno potopili v mrzlo vodo. Seveda se je začela poskusna oseba pri tem ravnanju takoj tresi. Zanimivo pa je bilo pri tem, da ni imelo to drhtenje nobene opazne krvne temperature in da se je pojavljalo celo tedaj, kadar je krvna temperatura naraščala. Da bi stvar še bolj razjasnili, so napravili del kože neobčutljiv za mraz in so proti njemu naravnali mrzel zračni tok. Trepetanje je sedaj izostalo. Občutek mraza je torej tisti, ki sproži trepetanje, krvna toplota pa s tem ni v zvezi. Kakor kažejo ti in podobni poskusi, nikakor ni tako lahko dobiti »hladno krio«, kakar smo prej mislili. Toplotna izraznava telesa, ki nastopa kakor blisk na sam dražljaj hlada, skrbi za to, da se more temperatura naše krvi spreminjati le v zelo ozkih, normalnih mejah.

Gotovo še ne veste ..

- ... da traja blisk okroglo deset tisočink sekunde;
... da bi rabil brzovlak z brzino 100 km na uro 170 let do sonca;
... da znaša telesna temperatura čebule pri zračni temperaturi 5.5 stopinje 10.2 stopinje, pri zunanji temperaturi 52 stopinj pa 46 stopinj;
... da leti veter 12. stopinje z brzino nad 30 m na sekundo;
... da sta Glalsher in Coxwell že 1862. izvršila prvi stratosferni polet na Angleskem in da je njiju balon pri tem dosegel višino 8500 m.
... da mora biti zid iz opeke vsaj 40 cm debel, če naj štiti ljudi proti kroglam iz pušk;
... da izpuhti na hektarju bukovega gozda vsak dan 20.000 litrov vode;
... da je prvo znamko izdala Angleška l. 1840. in da je veljala 1 penny.

Dnevnik z največjo naklado

Dnevnik z največjo naklado v Evropi je londonski »Daily Express«, ki ga prodajo vsak dan 2.400.000 izvodov. Kakor je list te dni sporočil na prvi strani, je zadnji mesec prodal povprečno več izvodov nego »Daily Mail« (poldrug milijon dnevne naklade), »Daily Telegraph« (700.000 izvodov) in »Times« (212.000 izvodov) skupaj. Tudi »Daily Herald« z dnevno naklado 2 milijonov izvodov in »News Chronicle« z naklado 1,4 milijona se ne moreta kosati z njim.

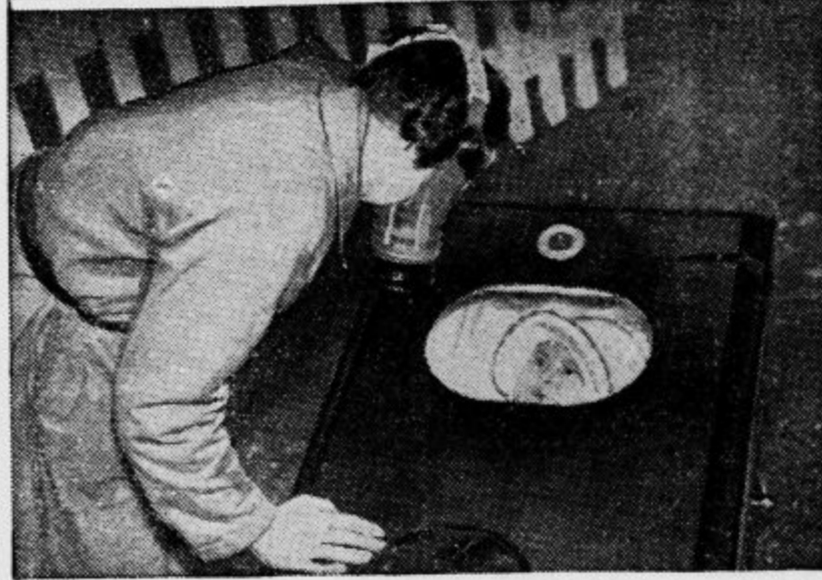
Odbita neguševa tožba

Londonsko apelacijsko sodišče je zavrnilo tožbo bivšega abesinskega cesarja Halaleja Selasieja proti družbi Gables & Wireless. Neguš je bil zahteval od te družbe odškodnino 10.602 funtov šterlingov za dovoljenje izvedbe brezžične službe med Adis Abebo in Londonom. Sodišče je izjavilo, da je sedaj, ko je Angleška priznala sosedbo Abesinije, smatratl italijanskega kralja za lastnika abesinskega državnega imetja in da bivši cesar tu nima nobene pravice več, da bi kaj zahteval.

Jubilej ruskega zavoda za proučevanje možganov

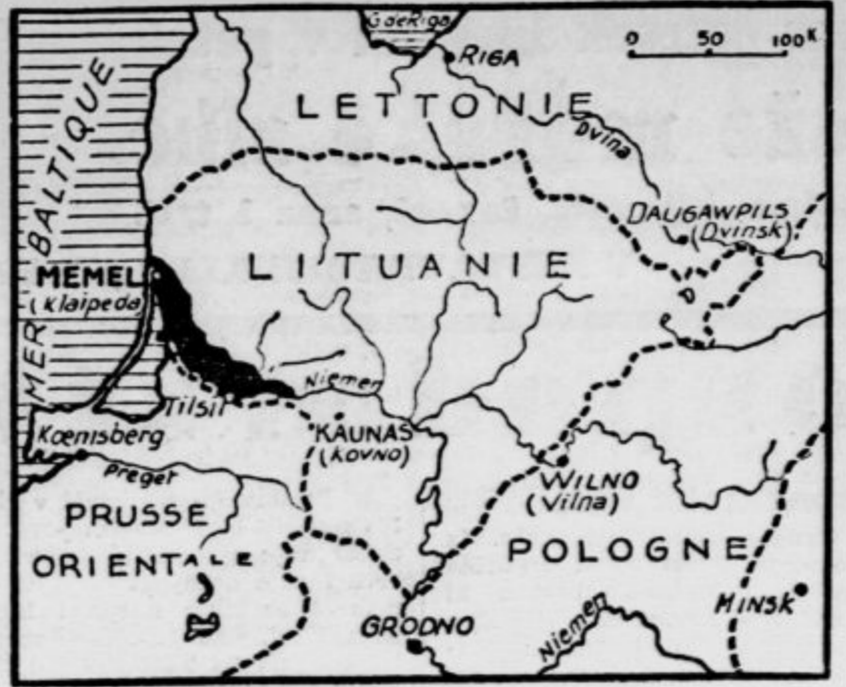
V Leningradu so prošle dni slavili dvajsetletnico obstoja zavoda za proučevanje možganov. Zavod je bil ustanovljen l. 1918 in je vzgojil doslej 34 profesorjev, ki znatno delujejo v raznih mestih Rusije. Svrha zavoda je, proučevati možgane in živčni sistem pri človeku. Doslej so učnjaki preštudirali 1500 možganov in napisali o njih strokovna poročila.

Pasivna obramba v Angliji

Angleži se intenzivno pripravljajo na obrambo pred strupenimi plini iz zraka. Na sliki vidimo otroško sestvo z dojenčkom. Oba sta opremljena z napravami proti strupenim plinom

Na vrsti je vprašanje Klajpede

Nedeljske volitve v Klajpedi so zbudile po svetu veliko pozornost, ker ni izključeno, da bo skušala Nemčija zaradi uveljavljenega rezultata izvajati posledice v svojo korist. Klajpedsko ozemlje je na zemljevidu označeno s črno barvo

Pustolovsko ugrabljenje

Zgodba z lažnima policijskima agentoma

V Parizu se je te dni ob belem dnevu v bližini Boulogneskega gozda zgodila ugrabitve, ki spominja na ameriške vzorce in se je samo po naključju končala še razmeroma dobro. Predpolne sta se oglašila v nekem stanovanju na Bruselski cesti dva mečakarja, ki sta hotela govoriti z najemnikom Paillardom. Paillard je imovit graščak, ki preživlja svoj čas delno v Parizu in delno na svojem gradu v provinci. Oba obiskovalca sta stopila precej brezobzirno v Paillardovo stanovanje, eden je položil roko na njegovo ramo in izjavil: »Midva sva policijska uradnika in imava povelje, da vas odvedeva k preiskovalnemu sodniku.« Paillard se je seveda hudo prestrašil, tem bolj, ko je eden izmed obeh govoril nekaj o nekakšnih nevarnih vohunskih zgodbi. V takšnih okoliščinah se je možu videlo najbolje, da si obleče plašč in odide pokorno z obema policijskima uradnikoma. Avto, ki je čakal pred hišo, je bil popolnoma nov, da se je kar bliskal, in imel

je šest cilindrov. Ob tem pogledu so se Paillardu zbudili prvi dvomi, saj je dobro poznal starinska vozila, ki jih uporabljajo drugače pariski policijski uradniki v cvilu. Vseeno pa je sedel za obema možema v voz, ki je nato odbrzel z vso naglico, toda ne proti policijski prefekturi, temveč proti Boulogneskemu gozdu. Ko so se pokazala prva drevesa, se je stvar g. Paillardu zazdela že vendar preveč sumljiva in se je opogumil za šibek ugovor. Udarec po glavi, ki mu ga je dal eden izmed obeh možakarjev, je bil odgovor. Tedaj pa so Paillardu padle tako rekoč luskinje z očel. Dvignil se je in dal možu ob volanu krepko broco v hrbet. S to broco si je odkupil prostost.

Chust, glavno mesto Karpatske Rusije

Po dunajski razsodbi je postal Chust glavno mesto male Karpatske Rusije, ko je izgubila dotedanje glavno mesto Užhorod in drugo največje mesto Mukačevo. Nekateri inozemski listi so pisali, da je Chust vas z nekoliko tisoč prebivalci. Prava slika je drugačna. L. 1910 je imelo mesto samo 10.000 prebivalcev, po svetovni vojni je v svobodni češkoslovaški republiki napredovalo l. 1921 na 12.000, l. 1931 na 17.000, danes pa šteje po izkazu mestnega urada že 22.000 prebivalcev. Prebivalstvo se je po svetovni vojni podvojilo. Chust je najbolj ukrajinsko mesto Karpatske Rusije. V njem živi 55% Ukrajincev, Židov je 27%, Čehov 7%, preostanek tvorijo Nemci, Rumuni in Madžari. Nemško-madžarska manjšina ni imela pred vojno nobene šole in tako je ohranilo mesto z okolico povsem slovanski značaj. Danes ima Chust že več večjih stavb, med temi so pred vsem: okrajni urad, gimnazija, poštni urad, razne druge šole, vojašnica in še druge zasebne stavbe. V Chustu so se razen vlade preselili tudi grško katoliški škof iz Užhoroda in pravoslavni metropolit iz Mukačeva. Ob dežju je razumljivo, da gospodari v mestu blato, ker ceste še niso asfaltirane. Blato pa je letos še večje, ker je zaradi priseljevanja uradov v mesto zelo velik promet. Zaradi pomanjkanja prostorov se vselitve vseh uradov še ni mogla izvršiti, vendar bodo kmalu vsi uradi imeli svoje strehe. Edina železniška zveza, ki je vezala Chust z ostalo Češkoslovaško, je po zasedbi pretrgana. Sedanja vlada hoče čim prej vzpostaviti zvezo z ostalo republiko in sicer: avtobusno po cesti Zouha-Svalava-Mala Berezna-Stakčín-Uranov-Prešov. Jasno je, da ta zveza še ne bo mogla vršiti velike naloge. V Chustu vlada popoln mir, s polno parno se dela za povečanje mesta in obnovo male pokrajine po besedah njenega ministrskega predsednika: »Z zaviranimi rokavi na delo na obnovitev.« Kot bratski slovanski narod želimo, da bi se Karpatska Rusija v danih možnostih dvignila in z njo vred tudi Chust, ki bo imel čedalje boljše življenje.

V istem trenutku se je pripeljal iz gozda namreč drug avtomobil in mož ob volanu, ki ga je bila brca za trenutek oamnila, je zavozil z vso silo vanj. To je mož ob volanu po vsej priliki spravilo k zvesti kajti skočil je z mogočnim skokom iz razbitega svojega voza in je izginil. Druga možakarja pa je Paillard še pravočasno zagrabil za vrat in ga držal, dokler nista pritekla dva prometna policista, ki sta »svojega tovariša« prevzela iz Paillardovih rok.

Na policijski stražnici je možakar, ki se sedaj ni izdal več za policijskega uradnika, izjavil, da ga je bil prejšnji večer v nekem baru neki možakar pozval, naj bi mu pomagal »pri majhnem delcu, za kar bi prejel 100 frankov. Zatrjeval je, da tega možaka ne pozna. Policija mu seveda ne verjame in je začela z energično preiskavo, kajti jasno je, da je šlo za ugrabitve, s katero sta razbojnika iz imovitega Paillarda hotela izsiliti veliko odkupnino. Druga razbojnika še iščejo in ko ga bodo prišli, bo s svojim tovarišem dobil občutno kazen, da bo za vzgled vsem drugim, ki bi hoteli to vrsto ameriških zločinov uvesti v Pariz.

A NEKDOTA

V neki družbi, v kateri je bil tudi Casanova, sta se dva pisatelja prepirala o neki dami. »Lahko rečete, kar hočete«, je menil eden med njima, »toda ta ženska se mi zdi velika lepotica.« — »In jaz mislim, da je grda«, je dejal drugi. Casanova, ki je damo poznal, se je vmešal v pogovor: »Zakaj se prepirata, gospoda? Imata seveda oba prav. Vi, gospod, zvečer, vi pa zjutraj.«

VS AK DAN ENA

Zdravnik: »In kako spite?« Bolnik: »Takole...« (»Bystander«)

Železni mož

Lord čuvar britskega državnega pečata, sir John Anderson, mož petdesetih let, se lahko ponaša s tem, da je izmed mož angleškega javnega življenja, gledal smrti najšeše v oči. Dvakrat so vlak, s katerim se je vozil, pognali v zrak — pa ni bil sedanji lord čuvar državnega pečata niti malo ranjen. Neki fanatični Indijec ga je hotel nekako ustreliti. Na smrt obsojenega atentatorja je Anderson pomilostil, po dveh letih ga je spustil v svobodo in mu je končno omogočil študije na londonskem vseučilišču. Ko je l. 1932. postal guverner Bengalije, je bil vsak dan v smrtni nevarnosti. Pravi, da se mora za svoje življenje zahvaliti svojemu dobremu humorju in globoki veri v človeštvo.

Svečana izročitev Nobelove nagrade

Svedski kralj je prošle dni na svečan način izročil ameriški pisateljici Pearl Buckovi letošnjo Nobelovo nagrado za književnost. Ob izročitvi odlikovanja je nagrajenska imela govor, v katerem je izjavila, da so nikoli ni toliko divjala Kitajski, kakor danes, ko se je ves kitajski narod postavil v bran proti japonskemu navalu. Svoboda, je izjavila pisateljica, je največja dobrina človeka.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ZA PRANJE
Vašega perila je sredstvo PERION
odlično! Domač, slovenski izdelek je!

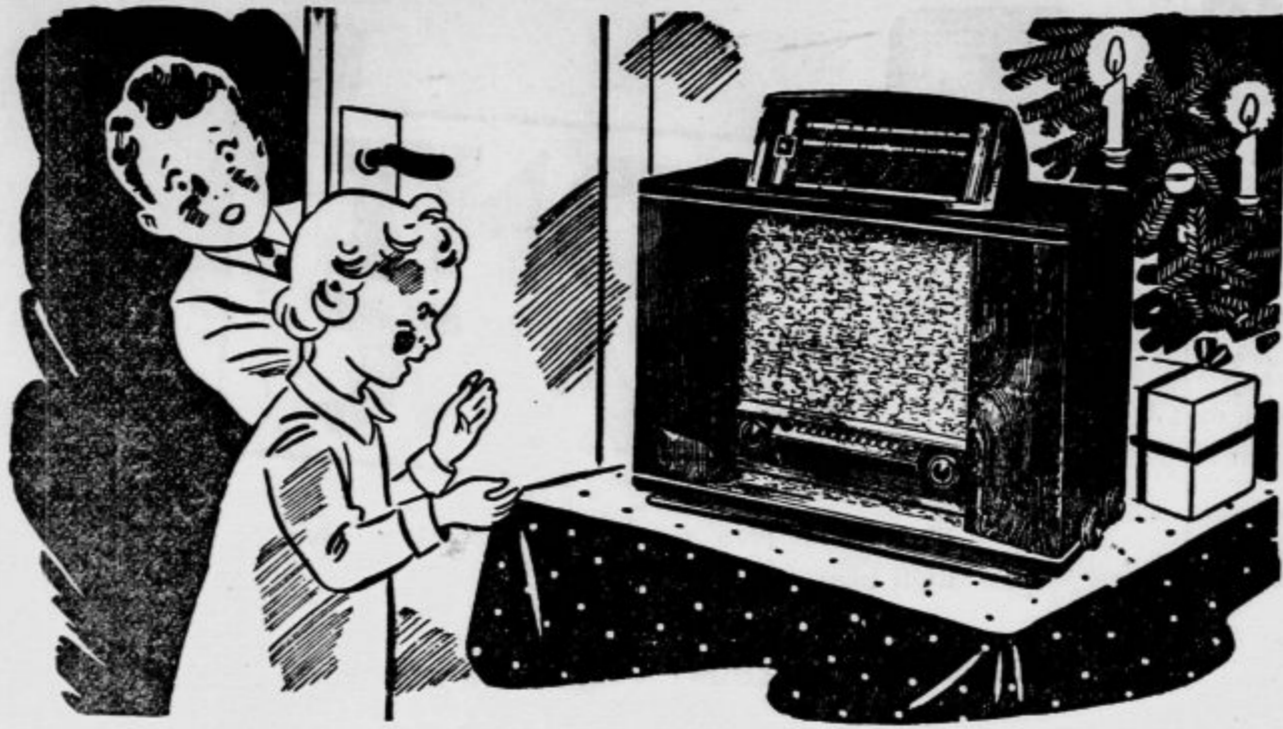
Strel v grajski knjižnici

Pamela se je zasmejala. »Ko me je navdušenje nad tem nenavadnim življenjem nekoliko minilo, sem spoznala, da ima tudi senčne strani. Kdor k-li izmed londonskih cepcev je bil gođen za žentev, me je nadlegoval in zasledoval, jaz pa nisem hotela o nobenem nič slišati. Ubogi papa! Skrčene roke so se mu hotele kar prirasti na srce, in tako sem izprevidela, da moram iz dolžnosti do njega napraviti tako imenovano sijajno partijo. Nameravala sem nekaj drugega. Omožiti se, da, a ne tako, kakor je papa sanjaril. »Po tem takem ste bili že zaljubljeni?« je rekel Meredith, kakor da bi ji rahlo segel ood pazduho. »Da«, je tiho odgovorila. »In vaš izvoljenec ni bil ne plemenit ne bogat ampak kratko in malo nič v očetovih očeh?« Spet je komaj slišno pritrdila. »Zelo mučno«, je dejal in pokimal. »Kako mu je ime?« »Saj ga ne poznate«, je z neizkrkljivo nežnim glasom odgovorila mlada grofica. John se je ozrl nanjo in videl, da tiho joče. »Otrok!« je rekel in vzel njeno vitko roko v svojo. »Torej ga imate še vedno radi? Ubogo dete!« »Ime mu je bilo Murr Fawcett — Gerald Fawcett s pravim imenom. A vsi ljudje so ga imenovali

samo Murra. To ime je dobil menda že v šoli, zaradi svojih majhnih, zelenih oči. Poznala sem ga od rnege detinstva. Njegovi roditelji so bili v Windsoru naši sosedje, in prijatelj sva bila ves čas, kar pomnim. Eden ni mogel biti brez drugega; nobeden izmed naju si ni mogel misliti življenja, ki nama ne bi bilo skupno. Ko sva postala starejša, sva bila že dobra prijateljca, zelo dobra, a ne več. In lepega dne — prišla sem bila iz Pariza na šolske počitnice — mi je Murr povedal, da je dobil službo na neki malajski kavčukovi plantaži. Izprva sem bila navdušena. Ko sva pa pomislila, da se morava ločiti, se naju je polastila zbežanost, in tedaj sem spoznala, da ga ljubim. In on mene. Poljubil me je. To se še ni bilo zgodilo, odkar mi je bilo dvanajst let, in ta edini, nedolžni poljub je podrl vse moje življenjske načrte. Murr je bil zmerom strašno odločen, in dasi sem ga zaklinjala, naj počaka, je šel naravnost v hišo k papanu. »Ki je neutegoma dobil srčni napad?« je do polnil Meredith. »Oh, gospod Meredith, nikar ne imejte papana za komedijanta! Res ima šibko srce.« Višji nadzornik je bil drugačnega mnenja, a ni maral izgubljati besed. »Vsekako je nastal stooosten, dvaindvajsetkaraten polom.« »Da. Bilo je grozno. Papa je rjovel na Murra, in Murr — to vam je strašanski vročekrvnež — se je zapodil vanj, kakor da bi ga hotel zadaviti. In potem je papa oamnil v naslanjaj in dobil najhujšega vseh napadov, kar jih pomnim. Spravila sem Murra iz hiše, kakor sem vedela in znala, in znova stekla k papanu. Ko je slišal, da je Murr odšel, mu

je nekoliko odleglo. Kako, prosim, gospod Meredith? Oh, mislila sem, da ste nekaj rekli.« John je zmajal z glavo, a ta gib je bil lažniv. »Stari slepar!« je tiho zamrmral sam pri sebi. »Papa je nato rekel, da bo njegova smrt, ako se ne odrečem tagna zasepljenega nagljenja. To so njegove lastne besede. Izkušala sem ga pregovoriti, prosila sem in moletovala, toda bilo je, kakor da bi se zaganjala z glavo v zid. Razloga za svoj odpor ni mogel navesti prav nobenega, samo tega ni hotel, da bi se omožila z Murrom. Bila sem kakor iz uma. Domišljajal sem si, da sem jaz kriva njegovih večnih napadov. Nisem ga mogla pustiti, da bi tako trpel, po drugi strani je pa Murr venomer pritiskal name, in meni... meni je to dobro delo. Rada sem ga imela, veste, neskončno rada.« Nekaj časa je minilo, preden je mogla Pamela Colchester nadaljevati svojo povest. Zgrozila se je, vzdihnila in spet začela: »Nič nisem mogla storiti. Če bi bil papa samo običajni svojeglavi oče, bi bila počakala tista tri leta do polnoletnosti in se potem omožila z Murrom brez njegovega dovoljenja. A v tem primeru je bilo drugače, kajti, tudi če bi bila polnoletna, bi bil papa vendar še imel svoje bolno srce, in tako... in tako...« »... se je razvil ljubezensko razmerje«, je do brohotno pomagal Meredith. Pamela je prikimala. »Da«, je odgovorila s pridušeni mglasom. »Imela sva razmerje. Moj Bog, gospod Meredith, je izbruhnila, gledaje ga s solznimi očmi. »Kaj sva pa mogla? Tako strašno rada sva imela drug drugega.«

»Nič drugega nista mogla«, se je nasmehnil. »Vse je bilo tako čudovito lepo in vendar... v nekem oziru tako strašno. Tako previdna sva morala biti, razumete. Oče ni smel zvedeti, utegnilo bi biti njegova smrt. Morala sem si izmišljati sto in sto izgovorov, da sem mogla z doma — vabila v London, vožnje v gledališče — in potem sem mu morala pripovedovati vsebino tega, kar so igrali. Silno spretna sem postala v tem. Človek si ne bi mislil, kako se sčasoma izuriš v laži. Brala sem v listih vse kritike o gledaliških predstavah in potem razpravljala o njih, ne da bi jih bila vobče videla. Nekoč se je zgodilo nekaj strašnega. Pripovedovala sem mu bila veseloigro, ki sem rekla, da sem jo videla v Globu, drugi dan sem pa brala v časnikih, da je bila predstava odpovedana. Grozno! In vendar sem nadaljevala to skrivno drugo življenje z Murrom, ki je bil vsa moja blaženost. Kdaj pa kdaj se nama je posrečilo, da sva skupaj preživela konec tedna. Ko se je oče peljal k nekemu prijatelju v Norfolk, nama je pomagal Geoffrey, ta dobra duša, ne da bi vprašal besedico, in rekel, da sva bila tistih nekaj dni pri njih v Queen's Oaku. Seveda sva z Murrom vedela, da se mora vse to prejeti ali slej končati, toda zapirala sva oči in uživala svojo odkrito srečo, kolikorokrat sva mogla. Va mše bo zdelo to vsakdanji doživljaj, a meni je najlepši spomin, ki ga imam.« »In ste mu pisali pisma?« je mirno vprašal John. »Da, pisala sem mu pisma.« »Ta neprevidnost se zdaj maščuje?« Prikimala je.

Opravičena radovednost

... razumljivo, da ne morem brzdati svoje radovednosti! Novi Philips sprejemnik pod božičnim drevescem je darilo trajne vrednosti za vsa obitelji. Svoj dom boste pretvorili v koncertno dvorano vsega sveta. Izberite še danes zase

PHILIPS

z radio klavirjem

Ako je Božič,

ne sme manjkati niti fotoaparata! Tvrdba Zeiss Ikon ima fotoaparate vseh cen in vsake izdelave. Ze cenenim BOX-TENGOR II 6 x 9 nudi Vam vse prednosti, med drugim tudi zavarovanje proti dvojni osvetljavi. Naj Vam Vaš fotografec neobvezno pokaže ta aparat. Za vsa pojasnila za BOX-TENGOR II 6 x 9 kakor tudi za ostale Zeiss Ikon aparate Vam je brezplačno na razpolago tvrdka M. PAVLOVIĆ, BEOGRAD, Milorada Draškovića 9.

ZAHTEVAJTE
BREZPLAČNI POUČNI
CENIK
NAJPOPOLNEŠIH
GLASBILA
NAJVEČJE DOPOLNE STRUČNE TUKTIRJE
F. SCHNEIDER
KR. DVORSKI DOBAVITELJ
ZAGREB
NIKOLIČEVA 10

INSERIRAJ
V „JUTRU“!

Neuspeh
v življenju?
Obrnite
se na grafologa

Karmaha,
ki se odlikuje posebno s analizo človeškega značaja, dela na strogo znanstveni bazi grafologije in daje vsakemu za nastopajočo dogodke pisne nasvete, ki vam bodo koristili vse vaše bodoče življenje. Obiske sprejema v Ljubljani, hotel Soča, Sv. Petra c. vsak dan od 9. do 12. dop. in od 15. do 19. popoldne. Odgovarja tudi na došlo korespondenco. V Ljubljani ostane do 20. decembra.

Sveže najfinije norveško **ribje olje**
se priporoča bledim in slabotnim osebam iz lekarne dr. G. PICCOLIJA

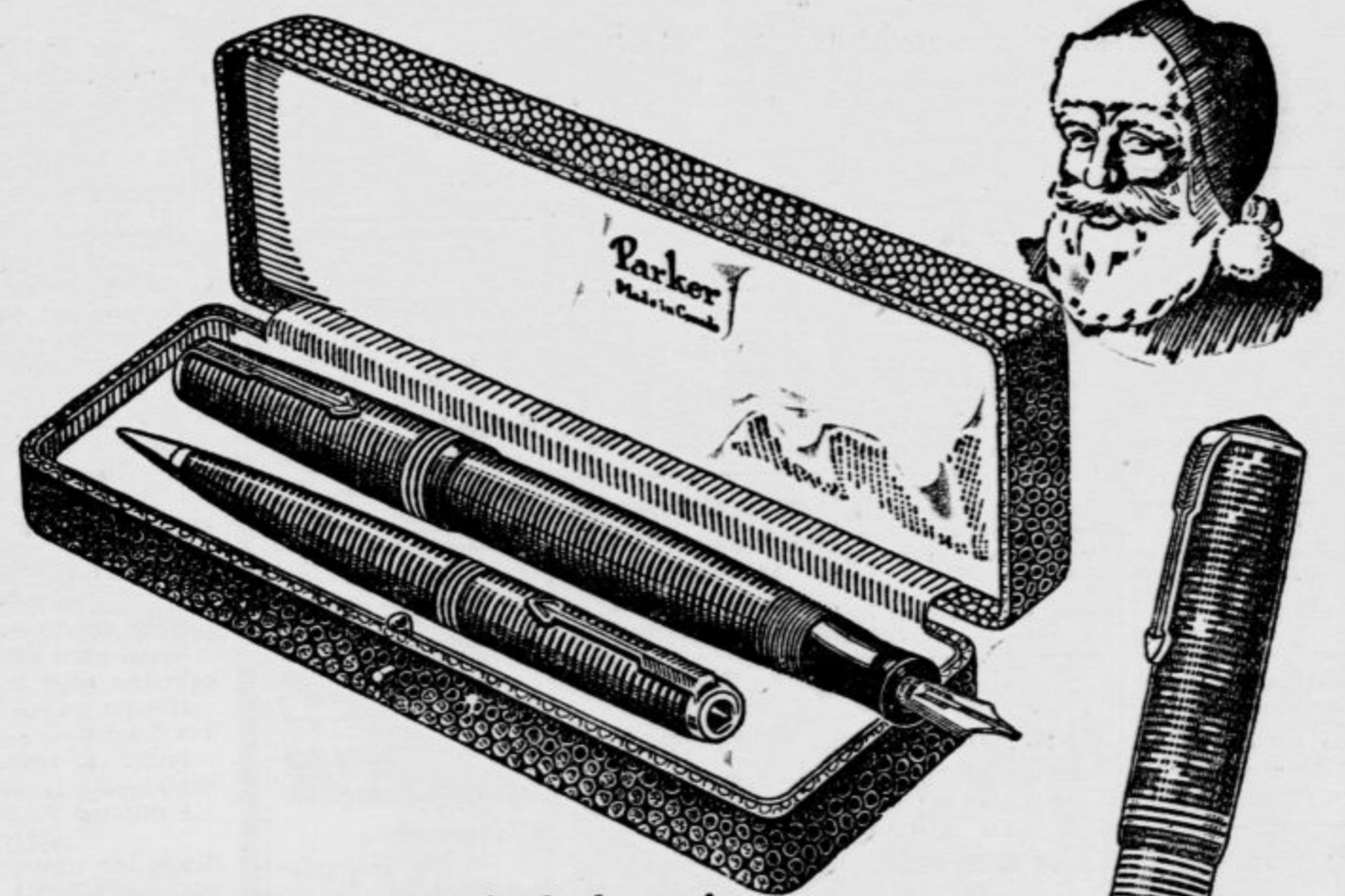
Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni **JOS. REICH**
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pratca - Svetlokalnica

Prvovrstni trboveljski **PREMOG**
brez prahu, koks, snha, drva, auid
I. Pogačnik,
BOHORICEVA 6,
Telef. 20-59

INSERIRAJ
V „JUTRU“!

730

LEPŠEGA DARILA SI ne morete misliti!

Darilo ki Vam bo priraslo k srcu!

To bo darilo, ki ga boste vse življenje nosili na srcu, ob katerem se boste često s toplim občutkom spominjali Nanjo in na Njeno dobro misel, da Vam je kot darilo izbrala ravno najizbranejšo polnilno pero na svetu.

Garantirano popolno držalo z velikim zlatnim peresom s konico od dragocnega osmi-

jevega iridija, ki jamči odlično pisavo. Skupno s primernim polnilnim svinčnikom, bo ta krasna garnitura najelegantnejše darilo za človeka vsakršne starosti. Izberite si za vsakogar, ki ga nameravate obdarovati, darilo izberite Parkerjeve zbirke. Pazite na ime in na dovršeno lepo puščičasto zaponko. Srečen Božič!

Parker

Vacumatic

MEHANIČNO GARANTIRANO DOVRŠEN
NOTER I DRUG, GUNDULIČEVA 4, ZAGREB

DOBAVLJA RADIOVAL D. Z O. Z. LJUBLJANA, DALMATINOVA 13

Kulturni pregled

Knjiga izrednega pomena Kočevski zbornik

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je pravkar pomnožila slovensko znanstveno književnost z zajetno, v vsakem pogledu važno publikacijo »Kočevski zbornik« (Ljubljana 1935, 384 strani + 8 strani ilustracij na prilogah + 3 geografske skice). Družbin prvomestnik ing. Janko Mačkovič je v uvodu tako le označil namen zbornika: »Izdanje zbornika je postalo potrebno ne le radi zanimanja, ki ga morajo podobni problemi vzbuditi v naši javnosti, marveč tudi zaradi številnih obravnanih nemških piscev o kočevskem ozemlju in prebivalstvu, ki so izšli pri nas ali v inozemstvu. Namen zbornika ni polemika z onimi nemškimi pisarji, ki jim že na prvi pogled spoznaš, kam merijo s svojimi propagandističnimi trditvami. One trditve in zaključke, ki izhajajo iz resnejših obravnav, pa je vsakor potrebne pregledati, jih overiti ali popraviti tudi z naše strani. Temu namenu naj služi pričujoči zbornik, ki vsebuje mnogo do sedaj še neobjavljenega, neobdelanega gradiva in dosti zanimivih ugotovitev in zaključkov.«

Oglejmo si sedaj z najsplošnejšim informativnim pregledom vsebino tega zbornika. Ivan Simonič podaja na str. 7-43 geografski pregled kočevskega jezikovno mešanega ozemlja. Ta uvodni prispevek opisuje najprej kočevsko ozemlje z geološko-morfološke strani, nato pa obravnava favno in floro, pa tipe naselij, kmečkih domov in razdelitve zemljišč, se zaustavlja pri krajevnih, ledinskih in rodbinskih imenih, piše o rasi in značaju prebivalstva in oriše napovedi tudi prometne razmere. Druga razprava Ivana Simoniča ima naslov »Zgodovina kočevskega ozemlja« (str. 45-131). Na podlagi obsežnih virov s trdnjo historično-geografsko metodo spisana razprava mladega geografa in zgodovinarja obravnava predvsem nemško kolonizacijo na kočevskem ozemlju, ki jo je pričel v štirinajstem stoletju graf Oton Ortenburški in ki se je potem nadaljevala vse do leta 1400. Odtlej pa tja do 20. stoletja se je vršila samo notranja kolonizacija, zunanega dotoka poljedelcev pa ni več bilo. Pisec nato podrobno prikazuje razvoj političnih in gospodarskih razmer na kočevskem, slika dogodke in dobi turških napadov, osvetljuje z arhivalnimi in drugimi podatki razvoj notranje kolonizacije, rast in širjenje naselij, urbarske razmere, socialne boje, prometne in kulturne prilike itd., s čimer dobiva čitatelj zaokroženo zgodovinsko sliko kočevskega ozemlja.

Po teh dveh uvodnih razpravah daje geograf in zgodovinar dr. Jože Rus v svoji razpravi »Jedro kočevskega vprašanja« sintetično sliko zgodovine, sedanosti in bodočnosti kočevskega gospodarstva in njegovih prirodnih in socialnih podlag. Je to poleg Maroltove razprave najvažnejši donesek »Kočevskega zbornika«, ker s svojimi končnimi rezultati dokazuje neizpodbitno težo o nekakem nemškem otoku in kaže nele tesno spojnost kočevskega ozemlja z vso njegovo okolico, marveč tudi njegovo demografsko, narodnostno in kulturno zračenost z vsem okoliškim slovenskim ozemljem, čigar prebivalstvo se stalno meša s potomci nemških naseljencev in to mešanje je bilo v dobi avstrijskega pomemčevalnega sistema seveda v škodo Slovencev. Dr. Rus je razdelil svojo razpravo v tri dele. V prvem se bavi s slovenskimi starinci prebivalci kočevskega ozemlja pred nem-

ško kolonizacijo), razpravlja o dotoku nemških naseljencev in o njih sožitju s slovenskimi starinci, piše o razvoju domače obrti in krošnjarstva, o novem mešanju prebivalstva v sedemnajstem stoletju, o novem krošnjarstvu in njega posledicah, dalje o izseljevanju Nemcev, o germanizaciji Slovencev, o položaju v Jugoslaviji, o bilanci nemštva, o mrtvih kmetijah, o kočevskem mestu. V drugem delu se bavi dr. Rus s podnebjem, posebnimi razmerami, živinorejo, poljedelstvom, lesnim gospodarstvom, s kmečkim gozdom, z lovstvom in turizmom. V tretjem delu svoje vsebinsko močno tehtne razprave razglablja pisec prilike za delo in zaslužek, odtujenost Nemcev, priseljevanje Slovencev, slovenski proletarij in končuje z narodno političnim pozivom, da naj se preskrbi slovenskemu proletarcu na Kočevskem zemlja, ki jo hoče obdelovati in se tako v njej zakoreniniti.

Osnrednji spis Kočevskega zbornika tvori najboljšeje in po izsledkih posebno pomembna muzikološka razprava Franca Marolta »Slovenske pravine v kočevski ljudski pesmi« (str. 178 do 320). Teme in tipičen stil najstarejših ljudskih pesmi na Kočevskem razodevajo in govore v prid verjetnosti domneve, da so grofje Ortenburški naselili poleg raznih nemških kolonistov (Bavarcev, Turinžanov) predvsem skupine slovenskih delavcev iz Koroške, Gorenjske in Dolenjske, njih nasledniki celjski grofje pa so v tem pogledu imeli še važnejšo vlogo. Skozi šest stoletij je to primitivno občestvo ohranilo neko individualnost. V celoti pa kaže ljudski pesniški izraz Kočevjarjev organično zmes prvotnih raznoličnih prvih in določenih slovenskih elementov. Pod vplivom zgodovinskih dogodkov in življenjskih okoliščin se je prvotno duhovno ozračje kočevskih naseljencev globoko spremenilo in podleglo znatnemu slovenskemu vplivu. Ta vpliv kažejo predvsem številne slovenske besede in rekla, dalje mnoge teme ljudskih pesmi, ki niso originalnega izvora, pa ritem in melodija njihove pesmi, ki sta pomešana s slovenskimi elementi, kakor tudi imena rodbin in krajev, šege in navade in ljudske noše, v kolikor so ohranjene. Pisec je na devetih tipičnih primerih izgradil svojo primerjalno študijo med slovenskimi in nemško-kočevskimi narodnimi pesmimi ter znanstveno veljavno dokazal, da so kočevske pesmi posnete po slovenskih podlogah. Pisec je svoje kritične študije prvotnega stila zasnoval na sociološki in psihološki podlagi ter utemeljil svoje izsledke tudi z zgodovinskimi in zemljepisnimi podatki. Kritična dognanja o proučevanih napevih kažejo docela jasno pot, način in čimtelje, ki so privedli prvotne slovenske elemente v kočevsko ljudsko pesem.

Maroltova razprava je po znanstveni teži svojih dognanj in argumentov nedvomno najtehnjejši odgovor raznim tujim raziskovalcem kočevskega folklorja, ki so v svoji skrbi, da bi »Kočevski otok« čim bolj izolirali od etničnih in kulturnih vplivov njegovega okolja, prezrli njegove slovenske sestavine. Francoski resumé in take resuméje pri ostalih razpravah pogrešamo! — bo omogočil tudi tujim raziskovalcem uporabo Maroltovih izsledkov. Prof. Ivan Koštičali je zastopnik z domnevo »O Kočevčih in kočevščini«, ki razglablja z jezikoslovnega stališča nekatera zanimiva vprašanja. (I. Ali so Nemci zasedli neobjudeno pokrajino? 2.

Kakšno narečje govorijo Kočevčji? 3. Psihična svojstva. 4. Kočevske izposojenke v kočevščini. Prof. Saša Šantel je pripisal razpravo »O izvoru kočevske narodne noše«, ki je takisto zgrajena na znanstvenem študiju in ilustrirana. Dr. Janko Lokar je pisec krajšega sestavka »Kočevjarji in Bela Krajina«. O kočevski gimnaziji objavlja statistično gradivo in nekatere druge podatke prof. Janko Kumer, O. F. pa prikazuje ljudske šole na Kočevskem. Tekstni del zbornika zaključuje 22 strani obsegoča bibliografija domače in tuje literature o Kočevčih in Kočevskem, ki jo je sestavil Ivan Simonič. Ilustracije na posebnih prilogah kažejo posamezne tipe kočevske krajine in naselij, geografske skice pa zgodovinski razvoj, razdelitev župnij in celotno geografsko podobo ozemlja z mejami upravnih in katastrskih občin.

Naj ta informativni oris Kočevskega zbornika zadošča za namen in obseg naše kulturne kronike, v katero zapisujemo to preprosto knjigo s posebnim zadoščenjem. Družbi sv. Cirila in Metoda gre vsa hvala in priznanje, da se ni ustrašila truda in stroškov in je izdala knjigo, ki ima velik nacionalni in kulturni pomen, pa tudi trajno znanstveno vrednost. Takih dokumentarnih zbornikov bi si želeli še o nekaterih drugih slovenskih pokrajinah. Vsa čast izdajatelji in sodelavcem, da se niso ponizali k navadni polemiki govoric in propagandni lepebesednosti, ki označuje inozemske spise o Kočevskem. Z znanstveno višino svojih spisov so pokazali, da se težam, ki jih zastopajo in doganjam, ki jih objavljajo, ni treba bati luči kritike, ker sta jim stvarnost in resnica več kakor lahkotni argumenti, ki služijo prozorni tendenci.

»Kočevskemu zborniku« bo nedvomno posvetila vsa pozornost še strokovna kritika, k njemu kot viru pa se bodo morali zatekati vsi, ki bodo poslej pisali o tem

kosu slovenske zemlje in njegovi okolici. Priporočamo ga slehernemu izobražencu. Knjiga stane broširana 80 din, vezana pa 100 din.

Zapiski

»Odmeh Cankarjeve dvajsetletnice.« Češki slovec je priobčilo v številki z dne 13. t. m. daljšo beležko dr. Otona Berkopca ob dvajsetletnici smrti Ivana Cankarja.

Napredek »Ilovensko-italijanski« kulturnih stikov. V petek, 16. t. m. ob 11. uri bo generalni konzul Italije v Ljubljani g. A. Guerrini-Maraldi oficijelno predal rektoratu Aleksandrove univerze obsežni in dragoceni knjižni dar, ki ga je naklonila rimska vlada. O tem daru in njegovem pomenu smo že pisali v »Jutru« z dne 23. novembra. Izvedeli smo tudi, da bo v prihodnjih dneh imel g. prof. dr. E. Gasparini iz Benetk eno izmed treh predavanj iz italijanske literature za slušatelje romanistike na naši univerzi.

Naše gledališče

DRAMA

Cetrtek, 15.: Brezov gaj. Red Cetrtek.
Petek, 16.: (ob 15. uri) Potopljeni svet. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

Komedija »Brezov gaj« prinaša zgodbo o razpečevalcu ponarejenega denarja, ter ima povsem detektivski značaj. Prizori so deloma resnega, deloma komičnega značaja ter se izmenjavajo na izredno srečen način.

OPERA

Cetrtek, 15.: Roxi. Red A.
Petek, 16.: Zaprtro.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 15. ob 20.: Aida, D.

RADIO

Petek, 16. decembra
Ljubljana 11.: Solska ura: Najglobejša brezna dravske banovine (g. Ivan Michler). — 12.: Iz naših krajev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 14.: Napovedi. — 18.: Ženska ura: O kolinah (g. Ivanka Simonič). — 18.20: Naše pevke (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19.: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Božič v planinah (g. Janez Kveder). — 20.: Radijski orkester. — 21.10: II. ura sonat. Razlaga g. Srečko Koporec, klavir igra gđ. Herta Seifert. — 22.: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.
Beograd 16.45: Narodna glasba in plošče. — 20.: Kakor Zagreb. — 21.: Zvočna igra. — 22.15: Petje. — Zagreb 17.15: Lahka glasba. — 20.: Grške pesmi in pesel. — 20.30: Petje in violinske skladbe. — 21.30: Zborovski koncert. — 22.20: Ples. — Praga 20.30: Koncertni večer. — Varšava 20.: Verdijev rekviem. — Sofija 17.30: Orkester in pevci. — 19.: Operni prenos. — 22.: Ples. — Dunaj 12.: Veliki orkester. — 15.30: Plošče. — 16.: Lahka glasba. — 16.45: Smejoča muzika. — 19.: Slike o Beethovnu. — 20.10: Beethovnova glasba. — 22.40: Lahka in plesna muzika. — Berlin 19.: Pravičnica opera. — 20.10: Plošče. — 21.10: Komorne skladbe. — 22.30: Lahka godba. — München 19.15: Koncert po željah. — 20.10: Pesmi. — 20.35: Orkestralni koncert. — 22.30: Lahka godba in ples. — 24.: Nočni koncert. — Pariz 20.30: Violinske skladbe. — 21.30: Orkestralni in klavirski koncert. — 23.45: Plošče.

Iz Ptuj

— Zvočni kino Ptuj predvaja danes 15. t. m. ob 20. film »Neustrašljivi Beninc«. Pred predstavo Paramountov žurnal.

SPECIALITETA FIRME: BRUNO MOSER VELETRGOVINA Z VINOM ZEMUN MOSERJEVA UL. 1. Telefon šte. 37-555.

Zaloga tudi v Javnem skladišču v Ljubljani.

ki z zakonom zavarovan in v kakovosti neprekosljiv.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Korespondentko za takojšnji nastop, s perfektnim znanjem slovenske stenografije, italijanskega in delno nemškega jezika, vše eksportna firma v večjem mestu Slovenije. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Eksporte«.

Knjigovske delavke

Izkušene in vešč knjigovozov dobri stalno zaposlitev. — Literaturna Josip Čemažar, Ljubljana, Igrška 6.

Briv. pomočnika

Dobroga začetnika, dobri stalno službo. Potrebna kavejca din 10.000. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Sofer

Izkušeni začetnik, dobri stalno službo. Potrebna kavejca din 10.000. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Knjigovodja

Izkušena, sprejme tovarnarjeve račune za Gorenjskem. Ponudbe pod »Knjigovodja« — bilancista na ogl. oddelku Jutra.

Frizerko in pomočnika

Sprejme za daljše časa v pomoč Pavle Bešlić, frizer, — Tribovlje 1.

Siviljo

Dobro izkušeno za plezanje, sprejme takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Tehnika

stavbine stroke, vojašne prostega, tudi z nedovrjeno šilo, sprejme stalno službo. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tehna«.

Službe išče

Veska beseda 30 par; davek 5 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 12 din.

Trgov. pomočnica

Izkušena v trgovini z mesnim blagom, mislja, poštna in marljiva, vajena tudi gospodinjstva, prosti nametvete za takoj ali po dogovoru. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Poštena in delavna«.

Natakerica

Izkušena v Ljubljani. — Ponudbe na ogl. oddelku Jutra pod »Čedna«.

Violine kitare

in druga glasbila, od solskih do prvostopnih instrumentov, strune in vse potrebščine, dobite v veliki izbiri, najcenejše pri

WARBINEK, LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 4 pri Franciškanški cerkvi. Prodaja in izposojanje klavirjev.

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

Oh, kako okrutno se je končal! Ena izmed kapitanovih svinčenk je zadela vrvi, s katero je bila mreža privezana na drevo, in to ob zgledu, tako da je mož v mreži na glavo štrbunknil v čeber!

24

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra«

Pohištvo

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo novo in še nabljeno, ki ga želimo prodati ali samo dati v shrambo, sprejmemo v posebni oddelek v komisijko prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupey je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vso reklamo preskrbimo sami. Sporocite nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištva v naš komisijki oddelek preskrbimo sami. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrševa cesta 12-13-14-15.

Kolesa

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesa vzamem brezplačno v shrambo. Rezervirajte prostor. No va trgovina, Ljubljana, — Tyrševa cesta 36 28538-11

Stroji

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalne stroje na ugodne obroke. Stare stroje vzamem v račun. Na zalogi vedno tudi rabljeni stroji. Nova trgovina Ljubljana, Tyrševa c. 36. 28539-29

Iskali

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Delavnico ali skladišče suho in svetlo, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28671-19

Delavnico suho in svetlo, s souporabo telefona za mirno in čisto obrt, oddam. Na razpolago tudi izloščeno okno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28672-19

Dopisi

»Conversation française« dvignite pismo. 32023-24

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

4-5.000 din posojila prosi mlada obrtnica proti manjšim obrestim. Odplačilo po dogovoru. Ponudbe pod šifro »Ni izgubljeno« na podružnico Jutra Maribor. 32022-16

Posest

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Večje število parcel kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in pa stanovanjskih hiš ter vil ima naprodaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec

Kunaver Ludvik Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni centelja za nasvete brezplačno na rasplogo. 25-30

Sobo odda

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobo lepo, veliko, vhod s stopnišča, s souporabo kopalnice, oddam takoj. Zima, Gledališka ul. 12-III. 32015-23

Učenka

s primerno šolsko izobrazbo, dobri mesto v trgovini z elektrotehničnimi predmeti. Bogataj, Kongreni trg šte. 19. 32010-23

SENZACIJA KOZMETIKE

»Morana« daje večno mladost in lepoto

Za ženo od 40 let naprej hormon aktivni din 60.— vrača ženi aktivnost in mladost, za ženo od 30—40 let hormon mišje žlezce, din 50.—, za ženo od 18—30 let vitamin krem visoko gorja, din 40.—, lesni hormon krem za nagubano in suho kožo din 50.—. Vitamin krem za suho in občutljivo kožo, podloga pudra din 30.—. Lišaj krem odstranjuje vsakovrstne lišaje, din 50.—. Specialni krem odpravlja izpuščaje, mozolje, rdeče in modre madeže din 50.—. Krem proti soncu odstranjuje vsakovrstne pege in madeže din 50.—. Rdečilo v vseh nijansah za ustna in lica din 20.—. Puder v vseh nijansah, škatlica din 25.—. Pošljamo po povzetju. »MORANA« — SPLIT Strokovne nasvete za odstranjevanje vseh nevšečnosti dajemo brezplačno.

Nikse

Z enim samim aparatom NIKSE praktično in ekonomično kuhate, pečete, cvrete, dušite, pražite itd., ogrevate sobo, sušite lase in se obsevate. Informacije in za nakup neobvezna predavanja brezplačno. Na Vašo zahtevo pride zastopnik na dom. KOMERCIJALNI BIRO OEBULJ JOZE, Jesenice, Gorenjsko. Za Ljubljano in okolico: Zastopstvo NIKSE, Ljubljana, Tyrševa 15/1., telefon št. 33-38.

MONTBLANC advertisement featuring a fountain pen and the text 'je polnilno pero za kajiti ima večje zahteve, dragoceno lastnost, da zavaruje črnilo'. Includes the Montblanc logo and 'Užitek je s pisati!'.

Opremljeno sobo z 1 ali 2 posteljama, oddam za takoj. Poizve se v Streliški ul. 27-I., vrata 10. A. Tavčar. 32009-23

NSERIRAJ V »JUTRU«!

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAPJEVA 3. IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE.

ZENITH PRECIZNA URA. vodeča svetovna znamka, odslej v vseh strokovnih prodajalnah.

HOHNER GENERALNO ZASTOPSTVO F. SCHNEIDER ZAGREB, NIKOLIČEVA 10.

Naročajte po pošti s pomočjo naših katalogov, ki jih dobite brezplačno!

Božični darovi! Catalogue listing various gift items with prices: Din 9.50, Din 10.—, Din 15.—, Din 16.—, Din 20.—, Din 21.—, Din 28.—, Din 9.—, Din 9.—, Din 5.—, Din 9.50, Din 36.—.

Ako blago ne bi ugajalo, je zamenjamo ali vrnemo nakupni znesek!

100 uspehov na vsakem oglasu v »JUTRU«

Mednarodna špedicija prevzema OCARINJENJE vseh uvoznih in izvoznih pošiljk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunavanja carine in vse informacije brezplačno Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice). Telefon: 24-59

TURK LJUBLJANA PREVAZANJE vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni. Masarykova cesta 9 (nasproti tovornega kolodvora). Telefon: 21-57

Prosto javno skladišče VSKLADIŠČENJE raznega blaga kakor tudi pohištva v lastnem, mestne trošarine in uvoznein prostem javnem skladišču. Oskrba inkaso-povzetij. Kotnikova ul. 12 (nasproti mestne elektrarne). Telefon: 30-73.

Cauche — fotelje — in vse drugo priznano solidno delo dobavi SEVER — Marijin trg 2.

Naša ljuba stara mama, gospa FRANJA JARC roj. LUDVIG, NADUČ. VDOVA

KLIŠEJE ENO IN VEČBARVNE Jugografika SV. PETRA NASIP ST. 23. INSERIRAJTE V »JUTRU«

Marija Hoffmann POSTARICA V POKOJU Predrago pokojnico položimo k večnemu počitku v petek, dne 16. decembra ob 4. uri popoldne na domačem pokopališču. Planina pri Rakeku, dne 14. decembra 1938. Žalujoče rodbine: HOFFMANN, KORBEL, SMOLA

Žalujoče rodbine: Jarc, dr. Ban, Senčar